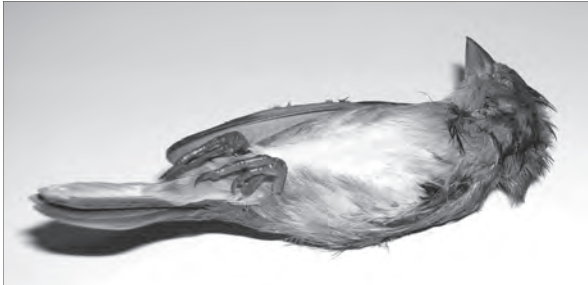

Natuurmuseum Rotterdam Jaarverslag 2005

DE NOG BEVROREN
DOMINOMUS EN HET
GEREGISTREERDE
BEELDMERK.
[FOTO & ONTWERP:
JAAP VAN LEEUWEN]

Voor het Natuurmuseum Rotterdam was 2005 een buitengewoon succesvol jaar. Het was ook meteen het allerlaatste jaar voor het Natuurmuseum, want vanaf 1 januari 2006 is die naam geschiedenis geworden. Natuurhistorisch Museum Rotterdam is vanaf die datum de vlag die wederom de lading beter dekt. In 2005 hebben we - zoals gebruikelijk - een groot aantal tentoonstellingen gemaakt, activiteiten ontwikkeld, schoolklassen rondgeleid, rapporten en adviezen geschreven, kinderfeestjes gegeven, collecties en objecten verworven, artikelen geschreven, objecten geregistreerd, en free publicity gegenereerd. En: het museum werd opgenomen in het Nederlands Museumregister, waardoor wij ons 'geregistreerd museum' mogen noemen. Dat predikaat is overigens niet zomaar uit de lucht komen vallen: een commissie beoordeelt musea op alle mogelijke terreinen, van collectie tot toiletten.

Het jaar begon met de mediaophef rondom Ramon, onze olifantenbul waarvan het skelet dankzij veel goede gevers nu prachtig is tentoongesteld. Het jaar eindigde met de internationale hype rond de Dominomus, dat onfortuinlijke mussenwifje dat op 14 november het leven liet in een Friese sporthal. We bereiden inmiddels 'De Grote Huismus Tentoonstelling' voor, hebben intussen Dominomus als handelsmerk laten registreren en hopen op vermelding in de volgende editie van de dikke Van Dale. De mussengekte toonde twee dingen haarscherp aan. In de eerste plaats de volkomen doorgeslagen vercommercialisering van de omroepbusiness. Er stonden daar in die sporthal miljoenen euro's aan

uitzendrechten op het spel. In de tweede plaats dat de liefde voor de natuur bij de Nederlanders heel diep in de ziel is geworteld. Terwijl er dagelijks honderden vogels en andere dieren onder autobanden worden vermorzeld en honderden zangvogels door loslopende huiskatten worden gepakt wonden we ons desalniettemin collectief en in het openbaar op over één dode vrouwtjesmus. Intussen zijn we hier in het museum blij met een dode mus. Zelden zal een oud Nederlandse spreekwoord zo overtuigend waarheid zijn geworden. De opbrengst voor het museum (behalve die ene dode mus): een enorme toename van de naamsbekendheid. Onbetaalbaar. Maar terwijl iedereen de rest van de natuur bijna uit het oog verloor toen die mus sneuvelde, zo moeten wij niet de rest van het museum vergeten als gevolg van dergelijke hypes. Want in 2006 zullen er naar we hopen geen nieuwe dominovogels bijkomen, maar moeten er wel tentoonstellingen gemaakt, activiteiten ontwikkeld, schoolklassen rondgeleid, rapporten en adviezen geschreven, kinderfeestjes gegeven, collecties en objecten verworven, artikelen geschreven, objecten geregistreerd, en free publicity gegenereerd. Dat gaat gewoon door en zo hoort het ook.

BEZOEKERS

In 2005 registreerde de museumkassa een totaal aantal bezoekers van 38.864. Dat is een substantiële toename ten opzichte van 2004 toen de eindstand 35.638 bedroeg. Een opsplitsing van de bezoekersaantallen laat het volgende zien:

bezoekerscategorie	aantal	%
reguliere museumbezoekers	21253	54,7
museumnachtbezoekers	3048	7,8
kinderen in basisschoolverband (258 groepen)	6118	15,7
leerlingen voortgezet onderwijs en HBO (17 groepen)	380	1,0
kinderen in feestjesverband (279 feestjes)	2581	6,6
kinderen met een Jeugdvakantiepaspoort	2135	5,5
huurders/gebruikers Hoboken Salon*	3349	8,6
totaal aantal bezoekers	38864	100

* gasten huwelijken, recepties, lezingen, deelnemers vergaderingen, conferenties etc.

Van de 21253 reguliere museumbezoekers kochten 3989 volwassenen (18.7 %) een toegangskaartje voor het volle tarief. Het aantal personen van 5-15 jaar dat met een kinderkaartje binnenkwam bedroeg 2758 (13.0 %). Alle andere reguliere bezoekers passeerden de kassa zonder te betalen of met een korting, bijvoorbeeld met een Museumkaart [inclusief NSjaarkaart] (3837 bezoekers, 17.7%) of een RotterdamPas (2272 bezoekers, 10.5%).

De bezoekersaantallen waren opvallend stabiel in de loop van het jaar. In acht maanden schommelt het aantal tussen de 2000 en 3000. Opvallende pieken waren duidelijk gerelateerd aan bijzondere publieksacties en deden zich voor in februari (5500, dankzij Museumnacht), april (3400, dankzij Museumweekend), juli (4500, dankzij Jeugdvakantiepaspoort) en oktober (4100, dankzij aftrap tentoonstelling Prikkel: Pijn & Pret, en de Wetenweek).

De website van het museum (www.nmr.nl) had in dit verslagjaar ruim 55.000 bezoekers, aanzienlijk meer dan de ruim 44.000 hits (op de openingspagina) van 2004.

PUBLIEKSACTIVITEITEN

Vaste tentoonstellingen

WERELDNATUUR

Dit collectieoverzicht, waarbij talloze geconserveerde dieren naar hun basismilieu, water, land of lucht zijn ingedeeld onderging geen wijzigingen.

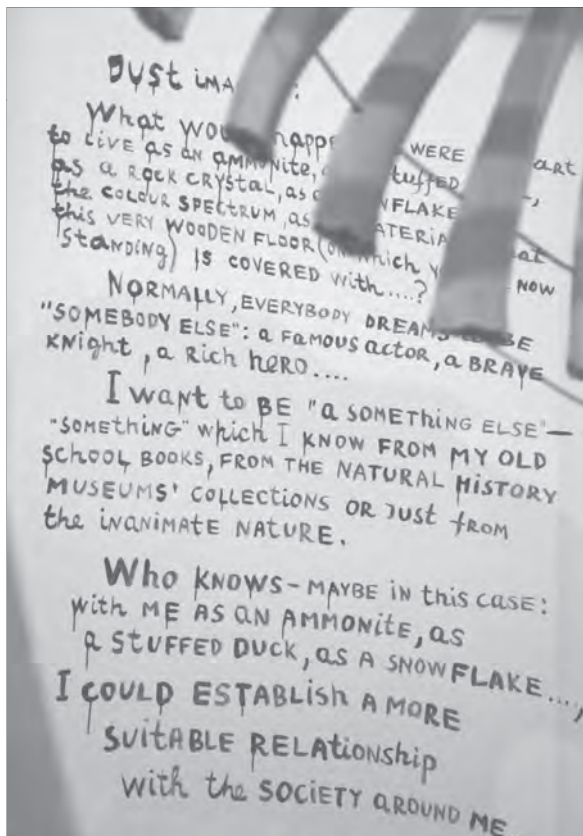
HET KABINET VAN DR A.B. VAN DEINSE

De collectie van de Rotterdamse leraar biologie en walviskenner dr A.B. van Deinse (1885-1965) samengebracht in het zogenaamde 'Kabinet' onderging geen wijzigingen.

vanaf 25 juni 2005

RAMON het skelet van een Rotterdamse olifant

Dankzij de sponsoractie 'Help Ramon weer overeind!' kon het skelet van deze beroemde Aziatische olifant in volle glorie opgezet worden. Hij kreeg als nieuwe vaste verblijfplaats de torenkamer op de eerste verdieping van het museum. De ruimte onderging speciaal hiervoor een facelift. Het kunstwerk 'This is me, too' dat in 1996 op een van de wanden was aangebracht door de Bulgaar

DE WANDTEKST 'THIS IS ME, TOO' (NEDKO SOLAKOV, 1996) WERD IN ERE HERSTELD IN DE (TOREN)KAMER VAN RAMON.
[FOTO: KEES MOELIKER]

Nedko Solakov, kwam bij de opknappingswerken weer te voorschijn en werd in ere hersteld.

Semi-permanente tentoonstellingen

Parkzaal

De grootste tentoonstellingsruimte van het museum was tot en met eind juli ingericht met een aantal kleine en grotere presentaties. Daarna gingen de voorbereidingen van de grote expositie 'Prikkel: Pijn & Pret' van start. Zo waren er tot die datum de 'Intrigerende Potten' een serie bijzondere zoologische vloeistofpreparaten te zien, en hingen de libellenfoto's van Bas Teunis en de paleontologische wandplaten van Karl von Zittel aan de wand. De reprise van de 'ladenkasten met naturalia' uit de expositie 'regioNatuur' (1997-2000) moest ook het veld ruimen. Op 9 maart werd het actiepodium 'Help Ramon weer Overeind!' ontmanteld en verhuisde het losse olifant-skelet naar 'Werkplaats Ramon' op de eerste verdieping om plaats te maken voor de wisseltentoonstelling 'Echt waar?'.

Tijdelijke tentoonstellingen (intern)

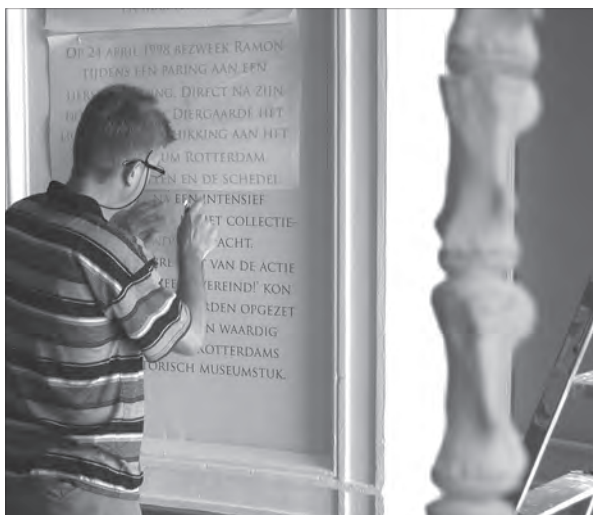
t/m 27 februari 2005

NACHTSCHADE

Olphaert den Otter over de magische alruin en andere Nachtschadeplanten

Deze tentoonstelling die reeds in 2004 van start was gegaan, bestond uit 28 werken op papier (46 x 61 cm) en drie grote schilderijen op doek/paneel. Het onderwerp betrof drie bijzondere planten met hallucinerende werking uit de familie van de Nachtschaden: alruin (*Mandragora officinarum*), bilzekruid (*Hyoscyamus niger*) en wolfskers (*Atropa belladonna*).

HET LEVENSVERRHAAL VAN RAMON WORDT OP DE MUUR GEPLAKT.
[FOTO: KEES MOELIKER]

22 januari t/m 24 april 2005
PICA PICA IN FABULA
 voorwerpen uit acht eksternesten

Moniek Spaans exposeerde haar verbazingwekkende 'Pica pica in Fabula' in de Parkzaal. Het ging hierbij om verzamelingen van voorwerpen die door de princess of Lost Castles zijn aangetroffen in acht verschillende eksternesten. Er waren onder andere verzamelingen te zien uit Vaals, Molensloot en Fontainebleau. Hoogtepunt was ongetwijfeld de antieke eksterverzameling die in 1837 gevonden is in de steengroeve van Saint-Acheul bij Amiens.

4 maart t/m 17 april 2005
EEN WAARHEID ALS EEN KOE

Deze 50 werken tellende van de fotoserie van Groningse fotograaf Stienes Veldkamp toonde onverwachte, geënsceneerde beelden van namaakdieren, gecombineerd met teksten uit oude natuurhistorische literatuur, een knipoog naar de werkelijkheid, een andere - vaak humoristische - kijk op het dierenrijk.

9 maart t/m 29 mei 2005
WERKPLAATS RAMON
 het olifantenskelet in aanbouw

Werkplaats Ramon bevond zich op de eerste verdieping van het museum. In die ruimte waren alle geconserveerde botten en de kolossale schedel uitgesteld en konden bezoekers de opbouw van het skelet door preparateur Hans Brinkerink (Vista Natura, Baarn) volgen. Op de website van het museum was onder het kopje 'logboek Ramon' te zien hoe de bouw vorderde.

11 maart t/m 26 juni 2005
ECHT WAAR?

Deze tentoonstelling reisde van het Natuurhistorisch Museum Maastricht naar Rotterdam, en toonde een veertigtal natuurhistorische voorwerpen die op het eerste gezicht niet zijn waar ze op lijken. Het geheel werd gepresenteerd in de vorm van een kenniskwis.

24 april t/m 29 mei 2005
DOOR ALLE LAGEN...
 keramische objecten van Katja Tempelaars

Deze expositie bestond uit gelaagde keramische objecten, opgebouwd uit platen klei in combinatie met papier of natuurlijke materialen zoals mos en zand. De kunstenaar, Katja Tempelaars, werd hierbij geïnspireerd door geologische verschijnselen: gestapelde en golvende steenlagen in dwarsdoorsneden van rotsen. In een deel van de tentoonstelling verschoof het thema zich in de richting van 'groei', onder andere in een reeks abstracties van haar eigen zwangerschap.

EKSTER MET BUIT.
 [BEELDBEWERKING:
 MONIEK SPAANS]

26 mei t/m 26 juni 2005
WATERLAND
 Polder Schieveen gefotografeerd door Erik Hombrink

Het museum presenteerde in het kader van de 2e Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam een tiental vergezichten, formaat 90 x 90 cm, gefotografeerd door Erik Hombrink in Polder Schieveen, de laatste open ruimte tussen Delft en Rotterdam. De werken refereerden aan de Nederlandse landschapschilderkunst uit de zeventiende en achttiende eeuw en legden de kwaliteiten en schilderachtigheid van de polder vast, kort voordat het gebied ingrijpende wijzigingen zal ondergaan.

4 juni t/m 17 juli 2005
NATURE MAKES YOU THINK
 schilderijen van Corjan Nodelijk

Corjan Nodelijk is uitgegaan van het thema 'natuur zet je aan het denken'. Dat resulteerde in een verzameling intrigerende, bijna betoverende schilderijen waarin mens en natuur centraal staan. Dit nieuwe werk van de in Dordrecht geboren kunstenaar werd voor het eerst in het Natuurmuseum geëxposeerd.

24 juli t/m 18 september 2005
HET KRALINGSE BOS EEN EEUW JONG
 foto's van nu - geschiedenis van toen

De expositie omvatte een recent poëtisch fotoportret van het Kralingse Bos door Dave Delwel dat omlijst werd met historische objecten (uit het Gemeentearchief Rotterdam) die de ontwikkeling van het inmiddels honderdjarige bos laten zien. Samen met (geconserveerde) flora en fauna uit de collectie van het Natuurmuseum was dit een echte Rotterdamse expositie. 'Het Kralingse Bos een eeuw jong' was een idee en productie van Loes Peepkorn Projectgeschiedenis.

BELANGSTELLING
 VOOR DE KRALINGSE
 BOS EXPOSITIE.
 [FOTO:
 KEES MOELIKER]

vanaf 24 september 2005

SCHIEVEEN, METAMORFOSE VAN EEN POLDER

Deze expositie, een productie van Natuurmonumenten en de gemeente Rotterdam, toonde hoe een groot deel van de polder Schieveen aan de noordrand van de stad Rotterdam de komende decennia verandert in een uitgestrekt en toegankelijk natuurgebied, met ruime aandacht voor de geheimen van de Akerdijkse Plassen, een klein maar uitzonderlijk waardevol natuurgebied vlakbij Schieveen, met -uit eigen collectie - enkele van de meest bijzondere (opgezette) vogels uit dat gebied. Tekst en beeld informeerden de bezoeker over het samenwerkingsproject van de gemeente Rotterdam en Natuurmonumenten, en een maquette liet zien hoe de nieuwe natuur er uit gaat zien. Precies 100 leden van Natuurmonumenten maakten gebruik van het aanbod om deze tentoonstelling gratis te bezoeken.

vanaf 8 oktober 2005

PRIKKELS: PIJN & PRET

Dit was de tweede grote 'Parkzaalproductie' in samenwerking met onze burens het Erasmus MC. De tentoonstelling had als thema 'prikkel'. Vanuit herkenbare ervaringen (je lekker voelen, of juist niet) legde de tentoonstelling een relatie tussen prikkels, neuro-wetenschappelijk onderzoek en klinische toepassingen van biomedische kennis zoals die in het Erasmus MC plaatsvinden. Vanuit een warme lounge, met lekkere geuren, zachte meubels en zoete kleuren kwam de bezoeker in een kille ruimte met nare geluiden en enge kleuren, om vervolgens uitleg te krijgen over de prikkels die de geleden 'pijn' en pret hebben veroorzaakt. Vragen die de ten-

toonstelling beantwoordde waren 'Wat is homeostase?', 'Hoe werken pijnstillers?', 'Waar ligt je eigen pijndrempel?' 'Hoe zorgt de anesthesist voor een mooie droom terwijl je been zorgvuldig wordt geamputeerd?' en 'Hoe werd de heilige Erasmus gemarteld?'. Prikkels: Pijn & Pret was een wetenschapsmanifestatie die bestond uit een tentoonstelling en lezingen in het Natuurmuseum, en anatomische lessen (live-operaties) en rondleidingen in het Erasmus MC. Tijdens de Weteneek (19 t/m 26 oktober) waren er dagelijks publieks-activiteiten, daarna wat minder.

Tijdelijke tentoonstellingen (extern)

FOSSIELEN UIT DE EUROPOORT

1 september t/m 23 december 2005

EIC Mainport Rotterdam, Rozenbrug

Deze expositie werd geproduceerd in samenwerking met het EIC Mainport Rotterdam te Rozenburg, en was als eerste aldaar te zien. Het is een tentoonstelling met fossielen van ijstijdzoogdieren die dankzij baggerwerk in de Eurogeul (de aanvoerroute naar de Rotterdamse haven) gevonden zijn. Verzamelaars Nederland en België stelden hun mooiste collectie-stukken beschikbaar en het museum vulde aan uit eigen collectie: wolharige mammoet, reuzenhert, neushoorn, steppenwisent en grottenleeuw, maar ook beluga, zadelrob en grijze walvis. Ongeveer 40.000 jaar geleden leefden ze samen in het gebied dat nu de Europort is. De tentoonstelling werd gesponsord door Deltalinqs EBB donatiefonds, Havenbedrijf Rotterdam N.V. en Shell Chemicals. Eerst in 2006 zal deze expositie in het museum te zien zijn.

INTERIEUR VAN DE
TENTOONSTELLING

'PRIKKELS:
PIJN & PRET'.

[FOTO:

JAAP VAN LEEUWEN]

Bijzondere activiteiten

26 februari 2005

ROTTERDAMSE MUSEUMNACHT

'Nachtschade, Grasland en Intrigerende Potten' waren de ingrediënten van het geestverruimende Museumnacht-programma van het NMR. Bezoekers kwamen in hogere sferen na een bezoek aan de expositie 'Nachtschade' waarin drie planten - alruin, wolfskers en bilzekruid - die bij inname duistere hallucinaties opwekken, staan centraal staan, samen met psychedelische muziek en lichteffecten. Ook geestverruimend was 'Grasland', instant theater voor twee personen op een grasmat van 4m². Voor nachtelijke bezoekers die liever met beide benen op de grond blijven, presenteerde het museum haar 'Intrigerende Potten'. In de sfeervolle Hoboken Salon werden wonderlijke sappen en bijzondere theeën geschonken. De Museumnacht leverde het NMR ruim 3000 bezoekers op.

t/m 24 juni 2005

'HELP RAMON WEER OVEREIND!'

De in oktober 2004 gestarte de sponsor-actie 'Help Ramon weer Overeind!' met als doel 20.000 euro bijeen te brengen om het skelet van de bekende 'Rotterdamse' Aziatische olifant op te zetten, ging door tot 25 juni. Op die datum onthulde Ton Dorresteyn, directeur van Diergaard Blijdorp het gemonteerde skelet. De actie en onthulling zorgde voor veel media-belangstelling en een totale opbrengst van bijna € 17.000,-. Hoofdsponsors van de actie zijn Kledingbeurs de Witte Olifant, Tineke Groenhorst en Jantijn Ontwerp die respectievelijk de schedel (€ 3750,-), de onderkaak (€ 1750,-) en het heiligbeen (€ 1250,-) adopteerden. De firma Emmtec Services uit Emmen sponsorde en produceerde de metalen draagconstructie die het skelet de nodige steun geeft. Daarnaast heeft een dertigtal particulieren kleinere skeletdelen - uiteenlopend van een voorteen (€ 25,-) tot een nekwervel (€ 150,-) - gesponsord. Het Ondersteuningsfonds Natuurmuseum Rotterdam droeg met € 7000,- bij aan de inrichting van de ruimte waar het skelet is opgesteld, de torenkamer op de verdieping van de villa.

Educatieve bruiklenen

In totaal vonden 16 educatieve bruiklenen van collectie-materiaal hun weg naar, onder andere, Eerste Rotterdamse Openluchtschool, CNME De Hooiberg (Capelle a/d IJssel), Jeugdtheater-werkplaats Het Lab (Utrecht), Boekhandel van Genep (Rotterdam), Dordrechts Museum, Kunsthal Rotterdam, Stichting Serious Film (Rotterdam) en Marlies Dekkers Store (Amsterdam, Rotterdam).

HET JAAR ROND

Januari

Op 2 januari nam Kees Moeliker - als deskundige op het gebied van vreemd voortplantingsgedrag bij dieren - deel aan de marathonzending van Radio Rijnmond getiteld 'Love is in the air'. De jaarlijkse bijeenkomst van alle freelance-feestbegeleiders - een groeiende groep enthousiaste museum-medewerkers vond plaats op 14 januari, en op 26 januari gaf Martin Epe (bSR) een cursusavond Stadsecologie aan ouders van leerlingen van het Erasmiaans Gymnasium.

Februari

Op 2 februari werd de schelpencollectie van wijlen de heer A.J. Karels naar het museum overgebracht en op 9 februari werd het museum gevisiteerd door een bestuurslid van NLBIF ter voorbereiding van de financiering van een project om de NMR collectie-database via het internet te ontsluiten. De leden van de AVRO girafpas kregen op 12 februari een speciale ontvangst in het museum en rondleidingen door de collectiedepots. Jelle Reumer werd per 21 februari benoemd tot bijzonder hoogleraar Vertebratenpaleontologie aan de faculteit Geowetenschappen van de Universiteit Utrecht. De aanstelling is voor een dag per week, en professor Reumer bleef en blijft directeur van het NMR. De vierde Rotterdamse Museumnacht vond plaats op 26 februari: het NMR en de ruim 3000 nachtelijke bezoekers verkeerden in psychedelische sferen.

Maart

Van 14 t/m 18 maart stond het museum in het teken van het jaarlijks terugkerende 'Kunstkijken', waarbij Rotterdamse basisscholen culturele instellingen bezoeken en van 'een andere kant' bekijken. Gelijkijdig reisde Kees Moeliker door het Verenigd Koninkrijk met de 'Ig Nobel Tour of the UK' in het kader van de National

WERVELKOLOM VAN
RAMON MET
GENUMMERDE AAN-
HECHTINGSPLAATSEN
VOOR DE RIBBEN.
[FOTO:
JAAP VAN LEEUWEN]

KINDEREN IN HET
COLLECTIEDEPOT.
[FOTO:
KEES MOELIKER]

Science Week. Op 18 maart waren bestuur en vrijwilligers van Stichting de Witte Olifant te gast in het museum voor een jubileumbijeenkomst. Hierbij ontving het museum een cheque van € 3750,- als hoofdsponsorbijdrage voor de wederopbouw van het skelet van olifant Ramon. Jelle Reumer opende op 31 maart in Naturalis te Leiden de tentoonstelling over stadsnatuur 'Leiden lekker wild'.

April

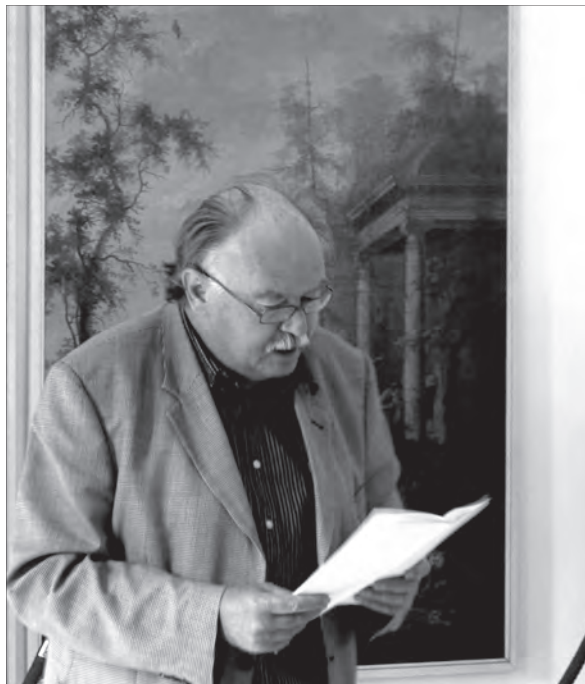
Op 8 april opende de Bijbeltuin in het Museumpark met muziek en toespraken. Jelle Reumer (atheïst) hield hierbij een voordracht over de relatie tussen (bijbelse) planten en het ontstaan van beschaving. Het Nationale Museumweekend was op 9 en 10 april: het museum opende traditiegetrouw de collectiedepots, 1250 bezoekers stroomde toe en het NOS Journaal maakte er een sfeervolle reportage over. Op 22 april trad Kees Moeliker op in het live RLT-4 programma 'Lijn 5' met een aantal verrassende objecten uit de tentoonstelling 'Echt waar?'. Geoloog André Slupik opende op 23 april de expositie 'Door alle lagen'. Op 25 april viste Jelle Reumer naar fossiele zoogdierresten in de Eurogeul, samen met een gezelschap andere paleontologen. Het museum verwierf hierdoor een mooie schedel van een steppenwisent. In Galerie Herenplaats opende Kees Moeliker een tentoonstelling van 'outsider art' en kreeg hij het eerste exemplaar aangeboden van het boekje 'Bob is de weg kwijt', geschreven en geïllustreerd door Derk Wessels, lijdend aan het Syndroom van Down.

Mei

Op 23 mei werden - in het kader van een landelijk project - alle monumentale interieurstukken van Villa Dijkzigt (het gebouw van het NMR en Rijksmonument) in kaart gebracht. De 2e Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam startte op 26 mei, met in het museum een serie fotowerken van Erik Hombrink over Polder Schieveen.

Juni

Op 4 juni opende galeriehoudster Sander Boschma de expositie 'Nature Makes You Think' van Corjan

DICHTER MANUEL
KNEEPKENS OPENDE
'HET KRALINGSE BOS,
EEN EEUW JONG'.
[FOTO:
KEES MOELIKER]

Nodelijk, en op 14 juni hield bSR de jaarlijkse bijeenkomst voor inventariseerders van de Rotterdamse stadsnatuur. Het gemonteerde skelet van 'Rotterdamse' Aziatische olifant Ramon werd op 25 juni onthuld door Ton Dorresteyn, directeur van Diergaarde Blijdorp.

Juli

Vanaf 2 juli gonsde het museum weer van de jaarlijkse zomervakantie-activiteit voor houders van het Jeugdvakantiepaspoort. De onderwaterwereld was het thema. Op 11 juli werd het skelet van Ramon opgemeten door onderzoekers van de Universiteit van Bristol, en op 23 juli opende gemeenteraadslid en dichter Manuel Kneepkens de tentoonstelling 'het Kralingse Bos een eeuw jong'.

Augustus

Deze maand werd een dierschildering door Carolien Meerkerk op de wand van het Museumlokaal aangebracht. Deze ruimte, waar schoolklassen worden ontvangen, werd daarmee aanzienlijk opgefleurd. De CB-gebruikersgroep, een samenwerkingsverband tussen het NMR en het Natuurhistorisch Museum Rotterdam op het gebied van geautomatiseerde collectie-registratie, kwam bijeen op 18 augustus, en op 21 augustus gaf Jelle Reumer college op de Lowlands University tijdens het Lowlands Festival. Zijn college was getiteld 'Oh baby' - zin en lust van voortplanting. Eind augustus werd de collectie mammoetfossielen van het museum onderzocht door wetenschappers van de Universiteit van Orviedo (Spanje), en op 31 augustus opende Cees Doorakkers, de nieuwe voorzitter van het bestuur van de Stichting Natuurmuseum Rotterdam, de NMR-productie 'Fossielen uit de Europoort' in het Educatief Informatie Centrum Mainport Rotterdam te Rozenburg.

HET HOEFPAD
IN POLDER SCHIEVEEN.
[FOTO:
ERIK HOMBRINK]

September

'Kor en Bot' de jaarlijkse (fossiele) bottenvistocht op de Oosterschelde vond plaats op 2 september, André Slupik en Jelle Reumer visten namens het museum mee. De volgende dag was het museum present op de Rotterdamse R'Uitmarkt om het nieuwe tentoonstel-

lingsprogramma aan de man te brengen. Kees Moeliker opende op 9 september in het kader van het festival 'De Wereld van Witte de With' een bijzonder konijntentoonstelling in Galerie de Herenplaats. Moeliker, zo bleek opnieuw, is zeer allergisch voor konijnen. Tijdens de Open Monumentendag op 10 september zette het museum de deuren van de sfeervolle Hoboken Salon open voor het publiek. De tentoonstelling 'Schieveen: metamorfose van een polder' werd op 23 september geopend door Stef Fleischeuer, directeur ontwikkeling OBR, met aansluitend een voordracht over het Natuurmonument de Ackersdijkse Plassen door de terreinbeheerder Barry Teunissen.

Oktober

De tentoonstelling 'Prikkel: Pijn & Pret' opende op 5 oktober onder grote belangstelling in het auditorium van de Kunsthal met een aansprekende lezing over het 'pijn en pret' onderzoek van de neurowetenschappers de gebroeders Holstege. Op 6 oktober hield Kees Moeliker de keynote speech (over 'oneindigheid') tijdens de 15e Ig Nobel prijsuitreiking in Sanders Theater van Harvard University in de Verenigde Staten. Op dezelfde dag besloot de Commissie Museumregistratie Zuid-Holland het NMR op te nemen in het Nederlands Museumregister. Een 'Geregistreerd Museum' voldoet aan een groot aantal eisen, zoals het bezit van een beleidsplan, het bezit van een collectie waarvan de aanwezigheid over langere tijd is gegarandeerd, de aanwezigheid van een deugdelijke en continue financiering, een aan museale eisen voldoende depot met binnen nauwe grenzen verkerende temperatuur, relatieve vochtigheid en lichtregime, een deskundige en voldoende opgeleide staf, goede publieksvoorzieningen zoals toiletten, garderobe, winkel, etc., goede informatie voor het publiek, en het (laten) verrichten van onderzoek aan de collectie. De najaarsbijeenkomst van de Vlinderwerkgroep Rotterdam vond plaats in het museum op 11 oktober, en op 12 oktober ontving het museum een aantal groepen in het kader van de Rotterdamse Jongeren Milieu Excursie. Een delegatie uit het natuurhistorisch museum van Kazimierz Dolny (Polen) werd ontvangen op 26 oktober en kreeg een rondleiding toegespitst op behoud en beheer.

November

Op 2 november ging Kees Moeliker in het VARA televisieprogramma 'Nieuwslucht' de strijd aan met twee andere onderzoekers om de door de VARA in het leven geroepen 'Nederlandse Ig Nobel prijs'. Moeliker dingde mee op basis van zijn waarnemingen aan onthoofdende kraaien in het Rotterdamse Museumspark, maar werd met enkele stemmen verschil verslagen door gaap-onderzoeker Wolter Seuntjens. De Nationale Braakbalpluisdag was op 6 november en in het Museumlokaal waren kinderen de hele dag aan het braakballenpluizen. Op 16 november werden in het skelettendepot nieuwe rolstellingen geplaatst, een hoogtepunt in de geschiedenis van het collectiebeheer in het museum. Tijdens de opening van het Crossing Border festival in Den Haag sprak Kees Moeliker over het gevaar van de zwarte kraai, vlak voordat op het dak van het Haagse stadhuis een reusachtige metalen zwarte kraai werd geplaatst. Dit kunstwerk van Florentijn Hofman zou door de provincie Zuid-Holland gaan reizen. Inmiddels bereikte de hype rond de dood van de 'Dominomus' en het voornemen van het museum om de onfortuinlijke vogel voor het nageslacht te bewaren een eerste hoogtepunt. Op 25 november was de Kring van Vertebratenpaleontologen te gast in het museum. André Slupik verzorgde een lezing over 'Neogene opeenvolging in Zuidwest Nederland' voor deze groep fossielenonderzoekers.

December

In december kregen de etalages van de lingeriewinkels van Marlies Dekkers in Rotterdam en Amsterdam een sprookjesachtige aanblik door een groot aantal bijzondere opgezette vogels en zoogdieren uit de museumcollectie. Op 11 december hield Kees Moeliker een voordracht over Park Schoonoord in de Kunsthal bij gelegenheid van de presentatie van het boek 'De historische tuin Schoonoord nader bekeken' geschreven door Machteld van Limburg Stirum. Op 15 december bereikte de diepgevroren Dominomus onder grote media-belangstelling het museum en op 18 december werd zij in alle stilte opgezet door huispreparateur Erwin Kompanje. De trekking van de prijswinnaars uit de slechts 42 goede (van de ruim 1000) inzendingen van de grote 'Echt waar?' prijsvraag, vond plaats op 16 december. Onder toezicht

JELLE REUMER SPRAK
OP LOWLANDS OVER
DE ZIN EN LUST VAN
VOORTPLANTING.
[FOTO:
COOLPOLITICS]

OKTOBER 2005:
EINDELIJK EEN
GEREGISTREERD
MUSEUM!

oog van notaris mr W. Bussink werd het antwoordkaartje van David de Boer (12) uit Rotterdam als eerste prijs uit de doos getrokken. Hij won een dagtocht naar Maastricht met een bezoek aan het Natuurhistorisch Museum aldaar. Zijn broer Rens (8) won de derde prijs, en Iza Scholte-Albers (9) uit Winsum de tweede prijs. Het jaar werd afgesloten met de traditionele kerstactiviteit voor kinderen, waarbij het verhaal over het eenzame vuurvliegje (van Eric Carle) werd verteld, en de deelnertjes na een speurtocht door het museum en eigen 'glow-in-the-dark' beestje konden maken.

COMMUNICATIE

Publicaties

Van de 'Interne Berichten NMR' verschenen de nummers 20 t/m 22 met in totaal 15 pagina's en van het extern gerichte 'Straatgras' verscheen jaargang 17 met vier nummers met in totaal 64 pagina's. Het jaarverslag 2004 van het museum werd in Straatgras 17, nummer 2 gepubliceerd.

Website

De website van het museum (www.nmr.nl) onderging geen wezenlijke veranderingen. Tijdens de bouw van het skelet van olifant Ramon werd een logboek met foto's op de site geplaatst en de actie-pagina met een up-to-date overzicht van de skelet-onderdelen die nog beschikbaar waren voor sponsoring bleef online tot de onthulling van het complete skelet. De 55.000 hits (op de openingspagina) betekende een toename van 11.000 ten opzicht van 2004. De aantallen schommelden tussen de 3600 en 5500 per maand. 87,5% van de website-bezoekers was afkomstig uit Nederland, 3,5% uit de Verenigde Staten, 2,4% uit België, 1% uit het Verenigd Koninkrijk en 0,6% uit Duitsland. De resterende 5% van de virtuele bezoekers komt uit 110 landen.

Promotie

Een flyer met het tentoonstellingsprogramma verscheen twee keer in een oplage van 10.000 en er werd een nieuwe folder ter promotie van de kinderfeestjes geproduceerd en verspreid in de regio. Leden van de Vereniging Natuurmonumenten kregen gedurende de periode dat de expositie 'Schieveen - metamorfose van een polder' te zien was gratis toegang tot het museum. Een dergelijke actie was er, ter promotie van de tentoonstelling Prikkels: Pijn & Pret, ook voor alle medewerkers van het Erasmus MC. Met ingang van september kreeg conservator Kees Moeliker een vaste tweewekelijkse rubriek als 'huisbio-

loog' van het radioprogramma 747-live. De rubriek wordt gevuld met een praatje over een collectie-stuk uit het museum of een actueel onderwerp uit de wetenschap.

Publiciteit

De *free publicity* die het museum in 2005 haalde, kende zijn weerga niet. In januari was er landelijke aandacht voor de wonderlijke presentatie 'Pica pica in Fabula'. Het bijzondere hoogleraarschap van Jelle Reumer was begin maart nieuws, en de deelname van conservator Kees Moeliker aan de Ig Nobel Tour of the UK zorgde voor veel aandacht in de Britse pers. De website van de Engelse krant *the Guardian* kreeg op 8 maart zelfs een record aantal hits (sinds het verongelukken van prinses Diana) te verwerken na publicatie van '*Necrophilia among ducks ruffles research feathers*' waarin de homo-seksuele necrofiele eendenverkrachting (in 1995!) onder de gevel van het museum weer eens uit de kast gehaald werd. De depotrondleidingen die het NMR tijdens het Nationale Museumweekend in april organiseerden stonden kennelijk model voor de 278 musea, want zowel het NOS Journaal als het NOS Jeugdjournaal maakte er een sfeervolle reportage van. In mei stond er een stemmig portret van de conservator in het thema nummer 'achter de schermen' van het (echte) mannenblad Man. In juni stonden alle kranten, websites en actualiteitenrubrieken van radio en tv bol van de wederopstanding van het skelet van olifant Ramon. In augustus haalde het optreden van Jelle Reumer als sex-deskundige tijdens het Lowlands festival de media. De ontdekking door collectiebeheerders Klaas Post, Robert Vink en Hans Post van de gevreesde roofslak *Rapana venosa* in de Noordzee kreeg eind september ruime aandacht in de landelijke media, met opvallend veel radio-items en artikelen in vakbladen als Visserijnieuws en Bionieuws. Begin

GEBROEDERS DE BOER
UIT ROTTERDAM, WIN-
NAARS VAN DE 'ECHT
WAAR?' PRIJSVRAAG.
[FOTO:
JAAP VAN LEEUWEN]

**Vier je feestje
in het
Natuurmuseum
Rotterdam**

Heb je wat te vieren? Nodig je vriendjes en vriendinnetjes uit voor een feestje in het Natuurmuseum Rotterdam.

Er zijn drie verschillende feestjes:

- Pratjesparatijje (4-6 jaar) zoek de schat
- Jungle-Avontuur (7-8 jaar) op survivaltocht
- Ik ben de grootste wetenschapper (8-12 jaar) word professor

Kosten € 7,- per kind; inclusief entree, begeleiding door een museummedewerker, limonade en een cadeautje na afloop. Elk feestje duurt ongeveer 2 uur. Maximaal aantal deelnemers 10.

Kijk voor meer informatie op www.nmr.nl.
Reserveren is noodzakelijk.

**NATUUR
HISTORISCH
MUSEUM
ROTTERDAM**

Westzeedijk 345 (Museumpark) | 3015 AA Rotterdam
010-4364222 | natuurmuseum@nmr.nl | www.nmr.nl

PROMOTIE VOOR
DE KINDERFEESTJES.

HET NIEUWE
KINDERFEESTJE
'JUNGLE-AVONTUUR' EN
HET SPEURBOEKJE
'MET ZONDER JAS'.
[FOTO: JAAP VAN LEEUWEN]

ceerd. Doelgroep is 7- 8 jarigen, de leeftijdsgroep die - zo bleek uit ervaring - de klassiekers het 'Potvispartijtje' te makkelijk, en 'hét Onderzoeksfeest' te moeilijk vinden. Het 'Jungle-avontuur' is een echt beleavingsfeestje: de kinderen krijgen allemaal een rugzak en gaan (zogenaamd) de jungle in om een zeldzaam plantje te zoeken waarmee een zieke tijger in Diergaarde Blijddorp te genezen is. De rugzak bevat schmink, malariapillen (smarties), een survival-deken, een zaklamp, en nog veel meer. Het nieuwe feestje is heel enthousiast ontvangen door ouders en kinderen en in 2005 hebben er 65 Jungle-avonturen plaatsgevonden. Het Potvispartijtje voor kinderen van 4-6 jaar werd 80 keer gegeven en het Onderzoeksfeest voor de leeftijdsgroep 8-12 jaar vond 134 keer plaats; het totale aantal feestjes bedroeg 279, een lichte daling ten opzichte van 2004. Door de feestjes kwamen 2581 kinderen (en veel ouders) op een leuke en educatieve manier in aanraking met het museum.

Jeugdvakantiepoort: '(W)onderwaterwereld'

Gedurende de zomervakantie (2 juli t/m 14 augustus) kregen alle kinderen die het museum (gratis) met een Jeugdvakantiepoort bezochten een werkblad waarop 'de oceaan' stond voorgedrukt en waarmee ze waterdieren konden zoeken. Met de zogenaamde krastechniek vulde het werkblad zich met opgespoorde dieren. In het Museumlokaal konden de vakantiepoorthouders oefeningen doen om hun duikbrevet te halen. Het totaal aantal kinderen voor deze educatieve zomeractiviteit bedroeg 2135.

Kerstactiviteit *Glow-in-the-Dark*

Dit jaar stond de traditionele kerstactiviteit (26 t/m 29 december) het in het teken van het licht. Het programma begon met een sfeervol verhaal over het eenzame vuurvliegje uit het bekende boek van Eric Carle. Daarna gingen de kleinste kinderen met een zaklamp op zoek naar de vriendjes van het vuurvliegje die overal in het museum in kijkdozen verstopt waren. Van oudere kinderen werd de kennis over licht - en wat dieren daar allemaal mee kunnen - op de proef gesteld. Ze kwamen oog in oog de staan met de pupillen van Boris de opgezette tijger, zochten naar de walvisogen waar ooit gloeilampen van gemaakt zijn en ontcijferden een geheime UV-code.

Ter afsluiting maakten alle kinderen een eigen *Glow-in-the-Dark* dier. Het aantal deelnemers (inclusief ouders) bedroeg 700.

Samenwerking met Diergaarde Blijddorp

Diergaarde Blijddorp en het NMR hebben een lange gezamenlijke geschiedenis. Veel dieren die in de diergaarde overleden zijn, hebben in het museum - opgezet of als skelet - een 'tweede leven' gekregen. Dat gegeven was uitgangspunt van het samenwerkingsproject 'Met zonder jas', een speurboekje waarmee kinderen in het museum in aanraking komen met de binnenkant van dieren (skeletten, schedels en organen), en in de Diergaarde met de buitenkant (huid, horens). De speurtocht kan zowel in het museum als de Diergaarde beginnen als eindigen, en op vertoon van het speurboekje krijgen kinderen een fikse korting op de toegangsprijs van beide instellingen. 'Met zonder jas' ging op 1 september van start, en in 2005 gingen er in het museum 338 over de toonbank.

COLLECTIE & ONDERZOEK

Aanwinsten

In het (handgeschreven) aanwinstenregister werden 93 schenkingen geregistreerd. Zeker vermeldenswaard is een flinke influx van nieuw type-materiaal (de officiële dragers van wetenschappelijke namen). Zo verwierf het museum een collectie met vele honderden fossiele skeletdelen van vogels uit Sardinië, waaronder het holotype van de uitgestorven oehoe *Bubo insularis* (Mourer-Chauvire & Weesie, 1986). Oud-collectiebeheerder Leo Man in 't Veld schonk het holotype van *Strombus marginatus sowerbyorum* (Visser & Man in 't Veld, 2005), een weekdier uit Borneo. Spinnen-collectiebeheerder Arthur Decae beschreef zes nieuwe valdeurspinnen (*Nemesia*) van de Balearen, en deponeerde de paratypes in het museum. Opmerkelijk was de aanwinst van een wateraal (*Rallus aquaticus*) die begin mei uitgeteerd gevonden werd in de Remonstrantse Kerk te Rotterdam, in de kerkeraadskamer precies onder het portret van de 18e eeuwse predikant en vogelkenner Cornelis Nozeman, auteur van het standaard werk 'De Nederlandsche Vogelen'.

Reguliere, maar niet minder interessante aanwinsten waren bijvoorbeeld één van de maanvissen *Mola mola* die in januari langs de Nederlandse kust aanspoelden (via Naturalis), een grote serie schedels en skeletdelen van hazen, konijnen en andere knaagdieren afkomstig

uit het Verenigd Koninkrijk (David Mayhew), 73 schedels en 26 skeletten van de kokmeeuw *Larus ridibundus* (Erwin Kompanje), twee skeletten van de griel *Burhinus oedicnemus* uit Lanzarote (Hans Post), een visarend *Pandion haliaetus* uit Rozenburg (Vogelklas Karel Schot), en uit Kralingen een halsbandparkiet *Psittacula krameri* (Vogelklas Karel Schot) en een appelvink *Coccothraustes coccothraustes* (Arboretum Trompenburg).

Twee aanwinsten zorgden voor de nodige belangstelling in de media. De afdeling Malacologie maakte naam met het uitvoerig documenteren van de eerste vondst van de geaderde stekelhoorn *Rapana venosa* in de Noordzee. Deze roofslak die van oorsprong in Oost-Azië thuishoort, is een zogenaamde invasieve soort die via scheepvaart de Zwarte Zee en Bretagne heeft bereikt en nu ook in de zuidelijke Noordzee is aangetroffen. Het museum verwierf deze roofslak via Klaas Post die goede contacten heeft met Noordzeevissers. De andere aanwinst van formaat is de huismus *Passer domesticus* die op 14 november 2005 werd afgeschoten in Leeuwarden nadat zij enige tienduizenden dominosteentjes van een wereldrecorping dominostenenomgoeien had omgekegeld. De onfortuinlijke mus werd onsterfelijk door de ophef over dit incident in de media en het feit dat het NMR de vogel conserveerde.

Collectiebeheer

De klimatologische bewaaromstandigheden van de collectie bleven gelijk aan die van het vorige verslagjaar. Opnieuw bleek dat het klimaat in de collectiedepots gelijke tred houdt met luchtvochtigheid van de buitenlucht: te vochtig in de zomer en te droog in de winter. Deze situatie wordt met mobiele luchtontvochtigers en mechanische ventilatie zo veel mogelijk binnen aanvaardbare grenzen gehouden, maar feitelijk worden er in de depots (en ook in de publieksruimten waar collectiestukken geëxposeerd worden) onaanvaardbare schommelingen van temperatuur en luchtvochtigheid gemeten. De enige adequate oplossing voor dit probleem

TYP MATERIAAL
VAN NIEUWE
VALDEURSPINNEN.
[FOTO:
KEES MOELIKER]

is het plaatsen van een klimaatbeheersings-installatie. Problemen met het behoud van de collectie dreigen anders te ontstaan.

Een belangrijke verbetering vond plaats in het depot waar de fossiele en recente skeletdelen worden bewaard. Deze ruimte had de grens van de opslagcapaciteit bereikt, net op het moment dat collectiebeheerder Klaas Post aankondigde zijn privé-collectie fossiele zeezoogdierresten aan het museum te willen schenken. Dankzij een investering uit eigen middelen en een subsidie van de Stichting Volkskracht konden nieuwe rolstellingen worden geplaatst en werd er aan het eind van het verslagjaar ruimte voor groei van de collectie geschapen. Vraat in de collectie werd niet geconstateerd, hoewel er zich wel een vreemde mijt-infectie in het skelet van Ramon voordeed.

De collectie fossiele planten uit het Carboon van Limburg en de fossiele fauna uit het Krijt van Limburg en België werd geïnventariseerd en opnieuw opgeborgen.

Registratie

De registratie in de collectie-database stond in 2005 in het teken van de conversie van de software CB 1.0 naar de sterk verbeterde CB 2.0 en het tot stand komen van een op CB 2.0 gebaseerde webdatabase. CB 2.0 is in nauwe samenwerking tussen museum en Frans Slieker ontwikkeld, en inmiddels ook door het Natuurhistorisch Museum Maastricht en het Departement Aardwetenschappen van de Universiteit Utrecht als registratiesysteem in gebruik. De deel-databases zijn opgeschoond en verder gestandaardiseerd waardoor het mogelijk bleek een overkoepelende NMR collectiedatabase (CB 2.0 Main) te bouwen. Op basis hiervan kon, dankzij een subsidie van NLBIF, een webdatabase ontwikkeld worden waarmee de geregistreerde wetenschappelijke collectie ook via het internet ontsloten is. Afronding van dit project, waarbij het museum nauw samenwerkte met ETI Bioinformatics, zou eerst in begin 2006 plaatsvinden. Een belangrijk wapenfeit was ook het volledig registreren (en aanzienlijk uitbreiden) van de voorheen 'slappende' collectie mossen (door Hans de Bruijn).

Aan het eind van het verslagjaar leverde CB 2.0 de volgende statistieken:

- hogere planten: 1968 records; geen aanwinsten geregistreerd
- mossen ('Bryophyten'): 2056 records
- vissen: 1208 records: 6 aanwinsten geregistreerd
- vogels: 2279 records en 88 aanwinsten geregistreerd.

PORTRET VAN
C. NOZEMAN
IN DE REMONSTRANTSE
KERK TE ROTTERDAM
EN DE WATERRAL DIE ER
DOOD ONDER
GEVONDEN WERD.
[FOTO'S:
KEES MOELIKER]

- zoogdieren - recent: 2013 records; 171 aanwinsten geregistreerd
- zoogdieren - fossiel: 1791 records; 2 aanwinsten geregistreerd
- kreeftachtigen: 1152 records; 5 aanwinsten geregistreerd
- weekdieren (schelpen): 4235 records; geen aanwinsten geregistreerd
- overige (meest mariene) invertebraten: 550 records; geen aanwinsten geregistreerd

De afdelingen Entomologie registreert de collectie (nog) niet middels de database. De in de database geregistreerde weekdieren betreft de in 1995 verworven collectie Onverwagt (tweekleppigen).

Onderzoek

Het lopend onderzoek van de afdeling Geologica betreft 'Plio-Pleistocene paleogeography and sequence stratigraphy of the Southwest Netherlands' (Slupik). De afdeling Gewervelden verrichtte onderzoek aan gestrande zeezoogdieren en maakte met Naturalis (landelijk coördinatiepunt) afspraken over een taakverdeling bij de afhandeling van meldingen, het uitvoeren van sectie en het conserveren van de aangespoelde dieren. Ook het onderzoek aan de vogelfamilie Monarchidae (Afrikaanse, Aziatische en Australopacifische vliegenvangers) ging voort, waarbij een bijdrage werd geleverd aan (het in 2006 te verschijnen) deel 11 van 'Handbook of the Birds of the World'. Het project 'Miocene Ziphidae' ging van start met een eerste, geheel door het bedrijfsleven gesponsorde studiereis naar Zuid-Afrika, waar een onbewerkte collectie van deze fossiele dolfinachtigen werd onderzocht door NMR-collectiebeheerder Klaas Post en drie specialisten uit België en Italië. Honorair onderzoeks-medewerker André Veldmeijer rondde zijn dissertatie over Brazilaanse pterosauriërs af. Zijn promotie aan de Universiteit van Utrecht zal eerst in januari 2006 plaatsvinden. De afdeling Malacologie beet zich vast in de geaderde roofslak *Rapana venosa*, en legde in dat kader internationale contacten.

Wetenschappelijke bruiklenen uit de collectie betroffen: Oedemeriden (insecten) ten behoeve van A. Theunissen, *Coeloma balticum* (een fossiele kreeftachtige) ten behoeve van het Oertijdmuseum te Boxtel, enige *Strombus* soorten (tropische slakkenhuizen) ten behoeve van D. Monsecour en skeletten van *Alca torda* (een zeevogel) ten behoeve van E. Wijnker.

GEBOUW

Hoboken Salon

In het jaar 2005 werden er 29 huwelijken of partnerschapsregistraties voltrokken en werd de Hoboken Salon 48 keer commercieel verhuurd. Voor activiteiten van derden die in het verlengde liggen van de doelstellingen van het museum wordt de Hoboken Salon gratis of voor een vriendenprijs beschikbaar gesteld. Zo vergaderden de afdeling Maaswaarden van de Nederlandse Geologische Vereniging en de Rotterdamse Natuurhistorische Club regelmatig in de Hoboken Salon. Daarnaast fungeerde de Hoboken Salon voor het museum als ontvangst- en werkruimte voor schoolklassen of andere groepen, werden er openingen en aansluitende recepties gehouden en vonden er interne vergaderingen of bijeenkomsten plaats. Het aantal van dergelijke niet-commerciële activiteiten bedroeg 46.

Huisvesting

Ook in 2005 werd het museumgebouw enkele malen geteisterd door met water vollopende kelders, dit ondanks de maatregelen die in 2004 waren getroffen. Als extra veiligheidsmaatregel zijn de rioleringen van het pand losgekoppeld en aangesloten op het gemeentelijke netwerk. Bovendien is er een tweetal extra pompen in de oudbouw geplaatst, aan weerszijden van de entree bij de kelderdeuren. Hierdoor zijn er nu pompen in zowel de nieuwbouw als de oudbouw ondergebracht.

Afgelopen jaarverslag werd aangegeven dat het achterstallige onderhoud sterk was opgelopen. In 2005 zijn er enkele belangrijke resultaten geboekt. Allereerst werd de entreetrap gerestaureerd: losliggende delen werden verwijderd en de trap geschilderd. Met het OBR (de huisbaas) werden tevens afspraken gemaakt over het vervangen van beschadigde ruiten. Wanneer de verzekeringspolis het toelaat, wordt het museum zelf verantwoordelijk voor het vervangen van ruiten. Echter om een verzekeringspolis aan te vragen, moest het grind rondom het pand vervangen worden. Het grind was immers de aanleiding om ruiten, soms meerdere malen per dag, in te gooien. Afgelopen jaar werd daarom het grind vervangen door schelpengruis, waardoor de kans op dit vandalisme sterk is gedaald.

Het OBR heeft een uitvoerig onderzoek uitgevoerd aangaande het achterstallige onderhoud en hiervoor een plan van aanpak opgesteld. Het merendeel van deze werkzaamheden zijn voor 2006 ingepland, waarbij gedacht moet worden aan het dichten van scheuren,

LINKS:
HOBOKEN SALON IN
TROUWOPSTELLING.
[FOTO: KEES MOELIKER]

RECHTS:
VILLA DIJKZIGT,
GEBOUW VAN HET
NMR.
[FOTO: OBJECTFOTO]

controleren van de fundering, berekenen van de vloerbelasting, het schilderen van het houtwerk en het plaatsen van een klimaatbeheersingsinstallatie.

In het kader van de veiligheid voor bezoekers en medewerkers is in september een ontruimingsoefening gehouden. Medewerkers werden geïnformeerd over de veiligheid in het pand en de veiligheidsinstallaties die aanwezig zijn. Bovendien is tijdens de oefening de communicatie aan de orde gekomen. Er werden enkele verbeteracties ondernomen, zoals het aanbrengen van vluchtroute-tekeningen, het aanbrengen van een brandhaspel in het trappenhuis, het plaatsen van noodsluutkastjes in het 'haren en veren' depot en het aanpassen van verschillende sloten.

BSR ECOLOGISCH ADVIES

Organisatie

bSR ecologisch advies (in 2004 nog 'bureau Stadsnatuur Rotterdam') is een afdeling van het Natuurmuseum Rotterdam en bestaat uit drie medewerkers die in dienst zijn en één die voor één dag in de week gedetacheerd is (zie bijlage Mensen).

Nieuwsbrief

In 2005 werd 'Natuurlijk Rotterdam', de nieuwsbrief van bSR driemaal verstuurd aan ruim negenhonderd adressen (politiek, ambtenaren, inventariseerders binnen Rotterdam en stadsecologen in het land). In de nieuwsbrief is aandacht voor lopende projecten, inventarisaties en bijzondere waarnemingen.

Inventarisaties SLR

In 2005 hebben medewerkers van Stichting Landschapsonderhoud Rotterdam (SLR) verspreid over de stad weer vele inventarisaties uitgevoerd. Hierbij is met name aandacht geweest voor vissen, flora, dagvlinders en vogels. bSR coördineert deze werkzaamheden die in opdracht van Beheer Buitenruimte plaatsvinden.

Vrijwilligers

De in 2004 opgerichte vlinderwerkgroep is ook in 2005 enthousiast aan de slag gegaan. In totaal hebben de ongeveer 50 leden weer tachtig inventarisaties (vlinderroutes, kilometerhokken) uitgevoerd. bSR organiseerde aan het begin en het eind van het telseizoen een bijeenkomst in het museum. Hierbij was ook steeds iemand van De Vlinderstichting aanwezig. Net als afgelopen jaren coördineerde bSR weer de zes winterwatervogeltellingen; hier deden ongeveer dertig vrijwilligers aan mee. Samen met Natuur- en Vogelwacht Rotta en Vogelwerkgroep Barendrecht-Ridderkerk zijn twee bijeenkomsten georganiseerd. De jaarlijkse bijeenkomst voor vrijwilligers werd ook dit jaar weer gehouden in Revalidatiecentrum Rijndam. Als gast was Roy Kleukers uitgenodigd om een verhaal te houden over libellen. Natuur- en Vogelwacht Rotta, de Nederlandse Mycologische Vereniging en het Wijknatuurteam Alexander hebben weer een aantal inventarisaties uitgevoerd (respectievelijk broedvogels, paddestoelen, dagvlinders & libellen), waarvoor ze een kleine onkostenvergoeding ontvingen.

bSR VERANDERDE IN
2005 VAN NAAM.

Projecten

In 2005 heeft bSR ongeveer meer dan zestig projecten in opdracht uitgevoerd waarvan het leeuwendeel van het werk in 2005 viel. Daarnaast is een aantal projecten uit 2004 begin 2005 afgehandeld. Voor een overzicht zie de bijlage 'Projecten bSR'. Al het veldwerk is uitgevoerd door bSR tenzij anders aangegeven.

Overige activiteiten

Op verzoek van Havenbedrijf Rotterdam N.V. is bSR als expert meegegaan naar bijeenkomst (+ excursie) in de haven van Antwerpen over beschermingsmaatregelen van een groeiplaats van de Moeraswespenorchis (*Epipactis palustris*) (2 februari). Voor de gemeenten van de regio Haaglanden is een presentatie gegeven over het programma Ecolog (15 maart). Speciaal voor de beheerders van de dienst Gemeentewerken Rotterdam is een presentatie gehouden over de Flora- en faunawet en de werkzaamheden die bSR ecologisch advies in dat licht doet (24 maart). Tijdens een themabijeenkomst over meetnetten heeft bSR ecologisch advies een presentatie gehouden over het in Leiden uitgezette en uitgevoerde Stadsnatuurmeetnet voor de landelijke Werkgroep Stedelijke Ecologie van de WLO (9 juni). Op verzoek werd een flora-excursie gegeven aan Nederlandse Vereniging van Botanische Tuinen in de haven van Rotterdam (9 juni). Op de jaarlijkse Groene Conferentie was bSR gevraagd zitting te nemen in het deskundigenpanel (22 september). Voor de projectleiders van Aveco de Bondt is een presentatie gehouden over natuurwetgeving en hoe daar mee om te gaan bij hun werkzaamheden in de ruimtelijke planvorming (4 oktober). Verder is een tekstbijdrage geleverd aan het Rotterdams Bruggenboek, en is bSR aanspreekpunt van Ecolog-ontwikkelaar Vireca Solutions B.V.; in die hoedanigheid zijn onder andere nieuwe soortenlijsten verzameld en aangeleverd voor de nieuwste versie van het programma. []

DE NIEUWSBRIEF
VAN BSR.

Natuurmuseum Rotterdam

Bijlagen Jaarverslag 2005

MENSEN (betrokken bij het museum)

Dienstverband Stichting Natuurmuseum Rotterdam

dr J.W.F. (Jelle) Reumer, directeur
C.W. (Kees) Moeliker, conservator & hoofd communicatie
Chr. A. (Anton) Groeneweg, projectleider producties
drs R. (Remco) Holtzer, hoofd algemene zaken
J.H. (Jaap) van Leeuwen, grafisch medewerker
ir A.A. (André) Slupik, assistent-conservator
G. (Gerard) Balneger, gastheer
P.H.J. (Paulus) de Graaf, technisch medewerker
drs M.J. (Martin) Epe, coördinator bSR ecologisch advies
drs F.L.A. Brekelmans, medewerker bSR ecologisch advies
ing. M.M.E. (Maurice) Backerra, medewerker bSR ecologisch advies
S.M. (Saskia) Coenders, educatief medewerker
L.(Lotte) Suur, educatief medewerker (tot 1 december)
Y. (Niki) van der Poel, educatief medewerker (per 15 november)
O.J.C. (Olga) Vierbergen, secretaresse
J. (Jeroen) Bakker, systeembeheerder
W.P. (Willem) Pesch, baliedmedewerker/winkelbeheerder
A. (Anneke) van Vianen, baliedmedewerker/winkelbeheerder
H. (Henry) van der Es, collectieregistrator

Overige dienstverbanden

R.W.G. (Remko) Andeweg, medewerker stadsecologie (bSR)/herbarium, detachering vanuit Gemeentewerken
P. (Paul) Jansen, financieel trainee, detachering vanuit Servicedienst Gemeente Rotterdam (tot 4 mei)
O. (Olivera) Petronijević, Onbenutte Kwaliteiten (per 26 oktober)

Werkstad

De gastvrouwen en gastheren (die toezicht houden in het museum) en enkele andere medewerkers zijn in dienst van Werkstad. Deze groep medewerkers bestond aan het eind van 2005 uit de volgende personen:

T.L. (Thelma) Doulat (gastvrouw)
S. (Sarwan) Ramlal (gastheer)
R. (Rita) Wenzlow (gastvrouw)
W.D. (Winston) Kendal (gastheer)
F. (Frits) van Hulsteijn (assistent-financieel medewerker)

De volgende Werkstad-medewerkers zijn in 2005 werkzaam geweest en weer uitgestroomd:

S. (Sayed) Asqari (gastheer, tot 15 februari)
M. (Mohammed) Ibire (gastheer, tot 19 april)
J.J. (Joke) Stokker (gastvrouw, tot 30 april)
F. (Frans) Bezemer (gastheer, tot 27 juni)
R. (Soendar) Gajadhar (gastheer, 1 maart tot 5 augustus)
M.I.M. (Maureen)Wouter (gastvrouw, tot 17 augustus)
K. (Karin) Everhardus (assistent administratie, tot 11 oktober)
S. (Sila) Ramdien (gastvrouw, 2 juni tot 30 november)

Stagiaires

Alessandra Yeung, Reinwardt Academie (tot 28 januari, afdeling Collectie & Onderzoek)
Christel Singor, Reinwardt Academie (per 14 november, afdeling Collectie & Onderzoek)
Sebastian van Oyen, CSG Blaise Pascal (18 t/m 22 april, snuffelstage)
Jurriën van Deijk, Holland College (6 t/m 10 juni, snuffelstage)
Y. (Niki) van der Poel, Hogeschool Rotterdam (t/m 9 juni, afdeling Educatie)

Vrijwilligers

Collectiebeheerders en collectie-assistenten

L.A. (Loek) Aarsen, collectiebeheerder stenen en mineralen (t/m 26 april)
R.W.G. (Remko) Andeweg, collectiebeheerder herbarium (afdelingscoördinator botanie)
W. (Willem) Beekhuizen, collectieassistent vogels
ing R.M. (Rochus) Biesheuvel, collectiebeheerder eencelligen (en bibliothecaris)
J. (Jaap) Breedveld, collectiebeheerder stenen en mineralen
drs A.E. (Arthur) Decae, collectiebeheerder spinnen
G.J. (Guus) Gulden, collectiebeheerder weekdieren (t/m 23 mei)
A.J.A. (Fons) Heetman, collectie-assistent insecten
dr C.J. (Kees) Heij, collectie-assistent vogels
A.F. (Frans) de Jong, collectiebeheerder vissen
drs H.F. (Henk) de Jong, collectiebeheerder stekelhuidigen
dr E.J.O. (Erwin) Kompanje, collectiebeheerder historische collecties en recente zoogdieren (afdelingscoördinator gewervelden)
drs J.A.W. (Jan) Lucas, collectie-assistent insecten
ir H.P.M.G. (Henk) Menkhorst, collectiebeheerder weekdieren
C.W. (Kees) Moeliker, collectiebeheerder vogels
drs J. (John) Mulder, collectiebeheerder amfibieën en reptielen
drs D.C. (Dennis) Nieweg, collectiebeheerder weekdieren
J.N.J. (Hans) Post, collectiebeheerder weekdieren (afdelings-coördinator malacologie)
K. (Klaas) Post, collectiebeheerder fossiele zoogdieren
F.J.A. (Frans) Slieker, collectiebeheerder kreeftachtigen (afdelingscoördinator overige ongewervelden)
ir A.A. (André) Slupik, collectiebeheerder stenen en mineralen (afdelingscoördinator geologica)
J. (Joop) Trausel, collectiebeheerder weekdieren
R.J. (Robert) Vink, collectiebeheerder weekdieren
mr R. (Ruud) Vis, collectiebeheerder insecten (afdelingscoördinator entomologie)
D.O. (Dick) Visser, collectie-assistent insecten
ing B.J. (Bernhard) van Vondel, collectiebeheerder insecten

De collectiebeheerders vormen tezamen de collectieraad. Dit orgaan adviseert de Vereniging, de Stichting en de directie omtrent het beheer van de collecties. De collectieraad heeft tijdens de verslagperiode eenmaal vergaderd. De voorzitter was Jelle Reumer en Henk Menkhorst trad op als secretaris.

Wijzigingen in 2005 betroffen het afscheid van Loek Aarsen en Guus Gulden. De collectie-assistenten malacologie Nieweg, Vink en Trausel werden benoemd tot collectiebeheerder.

Onderzoeksmedewerkers

dr D.E. (David) Mayhew (per 15 januari)
D. (Dick) Mol
drs A.J. (André) Veldmeijer

Onderzoeksmedewerkers hebben geen directe binding met de collectie. Het zijn vooraanstaande (amateur)wetenschappers die onder de paraplu van het museum en gebruikmakend van de museumfaciliteiten onbezoldigd onderzoek doen. De huidige honorair onderzoeksmedewerkers houden zich bezig met paleontologie.

Overige vrijwilligers

P. (Pia) Hoogkamer, assistent-winkelbeheerder (t/m 30 juni)
R. (Roel) de Graaf, data-beheerder bij bSR
A. (Ans) Meeuwse, data-beheerder bij bSR

Besturen

Bij de organisatie van het Natuurmuseum zijn nog altijd drie rechtspersonen betrokken. De Stichting Natuurmuseum Rotterdam is de exploitant van het museum, de huurder van het gebouw en de werkgever van de museummedewerkers. Daarnaast bestaat de Vereniging Natuurmuseum Rotterdam NMR die de eigenaar is van vrijwel alle collecties en nauw betrokken is bij het collectiebeheer. Leden en donateurs van de Vereniging zijn te beschouwen als 'vrienden van het museum'. Beide rechtspersonen, de Stichting Natuurmuseum en de Vereniging Natuurmuseum, participeren in de Stichting Ondersteuningsfonds Natuurmuseum Rotterdam (voortgekomen uit het oude Rotterdams Natuurhistorisch Fonds), welk fonds een bescheiden 'endowment' beheert waaruit financiële ondersteuning kan worden gegeven voor zaken die buiten de normale exploitatiebegroting vallen.

Het bestuur van de Stichting Natuurmuseum Rotterdam onderging in 2005 een aantal wijzigingen. Margriet Berkhout-Franssens volgde de in 2004 afgetreden Jan Bronder op, en werd tot secretaris benoemd. Voorzitter Henk de Bruijn trad af (en werd opgevolgd door Cees Doorakkers die reeds gewoon bestuurlijk was). Beide vertegenwoordigers van de Vereniging, Henk Menkhorst en Frans de Jong, traden af. Als nieuwe Verenigingsvertegenwoordiger werd Johan Warnar benoemd, en Patrick van Weel trad toe tot het bestuur op basis van specifieke deskundigheid. Zodoende was het bestuur aan het eind van het verslagjaar als volgt samengesteld:

naam	namens / op grond van
ir C. H. (Cees) Doorakkers (voorzitter)	bedrijfsleven
J.C.A.M (Jan) Luijbregts RA (penningmeester)	Gemeente Rotterdam
drs M.G. (Margriet) Berkhout-Franssens (secretaris)	Gemeente Rotterdam
J. (Johan) Warnar	Vereniging Natuurmuseum
dr E.J.O. (Erwin) Kompanje	vrijwilligers
P. (Patrick) van Weel	specifieke deskundigheid

Het algemeen bestuur heeft in het verslagjaar in totaal vijf en het dagelijks bestuur zes keer vergaderd.

Het bestuur van de Vereniging Natuurmuseum Rotterdam onderging een aantal wijzigingen. De heren C.W. Vrijdag en F.J.A. Sliker traden op 24 mei na twee bestuurstermijnen af. Op de vrijgekomen bestuursplaatsen werden als respectievelijk voorzitter en secretaris gekozen de heren J. Warnar en mr P. Milders. Het bestuur was aldus aan het eind van het verslagjaar als volgt samengesteld:

J. (Johan) Warnar, voorzitter
mr P. (Peter) Milders, secretaris
drs H.F. (Henk) de Jong, penningmeester
H.L. (Hermann) Strack, bestuurder
D.O. (Dick) Visser, bestuurder

In het bestuur van de Stichting Ondersteuningsfonds Natuurmuseum Rotterdam werd de heer D.O. Visser benoemd tot vertegenwoordiger van de Vereniging NMR. Het bestuur was aan het eind van het verslagjaar als volgt samengesteld.

naam	namens / op grond van
mr A. (Annemarie) Heijmen (voorzitter)	(onafhankelijk)
D.O. (Dick) Visser	Vereniging Natuurmuseum
F.J.A. (Frans) Sliker	Vereniging Natuurmuseum
J.N.J. (Hans) Post	Rotterdams Nat.hist. Fonds
dr E.J.O. (Erwin) Kompanje	Rotterdams Nat.hist. Fonds
mr R. (Ruud) Vis	Stichting Natuurmuseum
drs H.F. (Henk) de Jong (penningmeester)	Stichting Natuurmuseum

SCHENKERS

Van de volgende personen en instellingen werden in 2005 schenkingen (naturalia en boeken/tijdschriften) ten behoeve van de collectie ontvangen:

J. van Alphen, W. Beekhuizen, F. Brekelmans, H. Brinkerink, A. van Caspel, A.E. Decae, H.E. Dros-de Vos, N.W. Elfferich, G. Fortgens (Arboretum Trompenburg), C.J. Heij, A.F. de Jong, H.F. de Jong, E.J.O. Kompanje, P. de Kubber, P. Kuimel, L.A. Man in 't Veld, E.J. Loeff, J. Manrho, D.F. Mayhew, H.P.M.G. Menkhorst, J.A.J. Metz, mw Mueller-Landsman, D.C. Nieweg, Openbaar Ministerie (Functioneel Parket, Den Haag), G.H.J. Peters, J.N.J. Post, K. Post, J.W.F. Reumer, W. Tuinman (Arminius), Universit  C. Bernard Lyon, S. Vermeulen, A.A. Slupik, R.J. Vink, R. Vis, Vogelklas Karel Schot, A.M. Wachters- van der Grinten, Wereldmuseum Rotterdam en J.J. Willemsse.

PUBLICATIES

De volgende publicaties van museummedewerkers zijn in 2005 verschenen (met uitzondering van artikelen die in Straatgras gepubliceerd werden):

Decae, A.E., 2005 - Trapdoor spiders of the genus *Nemesia* Audouin, 1826 on Majorca and Ibiza: taxonomy, distribution and behaviour (Araneae, Mygalomorphae, Nemesiidae) - Bull. Br. Arachnol. Soc. 13(5): 145-168
Decae, A.E. & Di Franco, F., 2005 - *Nemesia sanzoi* Fage, 1917 (Aranea, Nemesiidae): first description of the male and some additional information on the female, distribution and biology of the species - Bull. Br. Arachnol. Soc. 13(4): 133-137
Heij, Kees, 2005 - Rumphius - Bionieuws 15
Heij, C.J., 2005 Successful re-introduction of the Moluccan megapode *Eulipoa wallacei* at the Haruku Village nesting grounds, Haruku island, Moluccas, Indonesia - Megapode Newsletter 19(1): 6-10
Moeliker, Kees, 2005 - Het nest is terug! - NRC Handelsblad, 18-1-2005, p. 20 (Achterpagina)

Trapdoor spiders of the genus *Nemesia* Audouin, 1826 on Majorca and Ibiza: taxonomy, distribution and behaviour (Araneae, Mygalomorphae, Nemesiidae)

Arthur E. Decae

Museum of Natural History Rotterdam,
P.O. Box 23452, 3001 KL Rotterdam,
The Netherlands*

Summary

Seven species of the trapdoor spider genus *Nemesia* (family Nemesiidae) have recently been found in the Balearics, five on Majorca and two on Ibiza. Only one of these species, *N. brauni* (L. Koch, 1882), had previously been named and described. Another, *N. bristowei* sp. n., had been reported from Majorca by Bristowe (1941, 1952), but it was never formally described. The remaining five species are new. Here, supplementary notes and new figures are given

- Moeliker, Kees, 2005 - Onderzoek in het Natuurmuseum Rotterdam - pp 103-109 in: Peepkorn-van Donselaar, L. *et al.* (red.) - *Musea in de maatschappij* - (Uitgave ter gelegenheid van het zilveren jubileum van de Vereniging van musea in Zuid-Holland), Delft, ISBN 90808901-2-X
- Moeliker, Kees, 2005 - De ral van Nozeman - NRC Handelsblad, 23 mei 2005, p. 18 (Achterpagina)
- Moeliker, Kees, 2005 - Prijs voor poepende pinguïns - NRC Handelsblad, 7 oktober 2005, p. 36 (Achterpagina)
- Moeliker, Kees, 2005 - Pinguïnpoe en kikkerluchtjes - BioNieuws 16 (14 oktober 2005)
- Moeliker, Kees, 2005 - Infinity and so much more - The Guardian, October 11th 2005 (EducationGuardian Higher, p 11)
- Moeliker, Kees, 2005 - Pas op voor de Zwarte Kraai! - in: Jacobs, C. & Debets, C. (red.) - *Zwarte Kraai *Corvus corone** - Crossing Border / Kunstgebouw
- Moeliker, Kees, 2005 - Dominomus had honger - NRC Handelsblad, 20 december 2005, p. 20 (Achterpagina)
- Mol, Dick Klaas Post, Jelle Reumer, Johannes van der Plicht, John de Vos, Bas van Geel, Guido van Reenen, Jan Peter Pals & Jan Glimmerveen, 2006 - The Eurogeul - first report of the palaeontological, palynological and archaeological investigations of this part of the North Sea - *Quaternary International* 142-143: 178-185 (verscheen in 2005)
- Mol, Dick Alexei Tikhonov, Johannes van der Plicht, Ralf-Dietrich Kahlke, Regis Debruyne, Bas van Geel, Guido van Reenen, Jan Peter Pals, Christian de Marliave & Jelle Reumer, 2006 - Results of the CERPOLEX/Mammuthus Expeditions on the Taimyr Peninsula, Arctic Siberia, Russian Federation - *Quaternary International* 142-143: 186-202 (verscheen in 2005)
- Reumer, Jelle W.F., 2005 - The Netherlands. Pp. 113-118, in: Lars W. van den Hoek Ostende, Constantin S. Doukas & Jelle W.F. Reumer (editors) - *The fossil record of the Eurasian Neogene Insectivores (Erinaceomorpha, Soricomorpha, Mammalia)*, Part I - Scripta Geologica Special Issue 5: 300 pp.
- Reumer, Jelle - De ontplotte aap. Opkomst en ondergang van de mens - Contact, Amsterdam, 143 pp. (ISBN 09-254-2732-4)
- Reumer, Jelle & Isabelle Robert, 2005 - Two interesting taphonomical phenomena in remains of Artiodactyla (Mammalia: Cervidae, Bovidae) - pp. 53-57, in: Gruber, Gabriele; Micklich, Norbert; Sandrock, Oliver & Wappler, Torsten (eds.) - *Current Research in Vertebrate Paleontology*, 3rd Annual Meeting of the European Association of Vertebrate Palaeontologists (EAVP), Darmstadt, 18th - 23rd July 2005, Kaupia 14: 125 pp.
- Slupik, A.A., 2005 - Stratigrafie: Principes en methoden bij de onderverdeling van de geologische opeenvolging - *Gea* 38 (4): 102-108
- Slupik A., 2005 - Mammoettanden en berenbotten van eigen bodem - WILDexpress, december 2005
- Van Andel, Pek & Moeliker, Kees, 2005 - Voorwoord - p. 5-6 in: Abrahams, Marc - *De Ig® Nobelprijzen: Waarom kippen van mooie mensen houden en andere hilarische ontdekkingen* - Adr. Heinen Uitgevers, 's-Hertogenbosch, pp. 1-192, ISBN 9077721525
- Van den Hoek Ostende, Lars W., Constantin S. Doukas & Jelle W.F. Reumer (editors) - *The fossil record of the Eurasian Neogene Insectivores (Erinaceomorpha, Soricomorpha, Mammalia)*, Part I - Scripta Geologica Special Issue 5: 300 pp.
- Van den Hoek Ostende, Lars W., Constantin S. Doukas & Jelle W.F. Reumer, 2005 - WINE: putting the fossil insectivores on record. Pp. 3-9, in: Lars W. Hoek Ostende, Constantin S. Doukas & Jelle W.F. Reumer (editors) - *The fossil record of the Eurasian Neogene Insectivores (Erinaceomorpha, Soricomorpha, Mammalia)*, Part I - Scripta Geologica Special Issue 5: 300 pp.
- Vink, R.J., Nieweg, D.C. & Post, J.N.J., 2005 - *Rapana venosa* (Valenciennes, 1846) (Gastropoda: Muricidae: Rapaninae) een nieuwe invasieve soort voor Nederland (en Engeland?) - *Spirula* 345: 152-155
- Ziegler, Reinhard, Thomas Dahlmann, Jelle W.F. Reumer, & Gerhard Storch, 2005 - Germany. Pp. 61-98, in: Lars W. van den Hoek Ostende, Constantin S. Doukas & Jelle W.F. Reumer (editors) - *The fossil record of the Eurasian Neogene Insectivores (Erinaceomorpha, Soricomorpha, Mammalia)*, Part I - Scripta Geologica Special Issue 5: 300 pp.

bSR PROJECTEN (opdrachtgevers staan tussen haakjes)

0105 – Roomse Duin Noord (IGWR)

In verband met geplande ontwikkelingen is onderzoek gedaan naar beschermde planten, broedvogels en vleermuizen. De vogelinventarisaties zijn uitgevoerd door SOVON Vogelonderzoek Nederland; het veldwerk voor de vleermuizen door Zoogdierverseniging VZZ.

bSR-rapport 48. Flora en fauna in Roomse Duin Noord (Epe, Brekelmans & Andeweg)

0108 – vleermuizen Hoogvliet (IGWR)

Omdat de komende jaren een groot deel van Hoogvliet geherstructureerd wordt en daarbij de nodige sloop en renovatie gaat plaatsvinden heeft IGWR aan bSR ecologisch advies gevraagd samen met de Zoogdierverseniging VZZ onderzoek te doen naar het voorkomen van vleermuizen en de verschillende functies die delen van Hoogvliet hebben in de levenscyclus van deze streng beschermde soorten.

bSR-rapport 59/VZZ-rapport.

0110 – Duindorp (IGWR)

In het kader van geplande ontwikkelingen in dit deel van Hoek van Holland is onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde planten, de Zandhagedis, broedvogels en vleermuizen. Het onderzoek naar de vogels werd uitgevoerd door SOVON Vogelonderzoek Nederland, het vleermuisonderzoek door de Zoogdierverseniging VZZ.

bSR-rapport 47. Beschermde flora en fauna Duindorp Hoek van Holland (Epe & Andeweg)

0114 – beheer data Havenbedrijf Rotterdam (HbR)

Sinds 2003 heeft bSR ecologisch advies een groot deel van de gegevens over het voorkomen van flora en fauna in het havengebied van Rotterdam in beheer. De gegevens zijn grotendeels opgeslagen in het speciale programma Ecolog. Jaarlijks worden hier beheerkosten voor betaald.

(geen rapportage)

0121 – vleermuizen in Rotterdam (DCMR Milieudienst Rijnmond)

Als eerste stap in een nog (steeds) te starten project om proactiever met vleermuizen om te gaan zijn alle bekende vleermuiswaarnemingen van Rotterdam gedigitaliseerd in Ecolog. Tevens verschijnt een samenvattend rapport met verspreidingskaarten en de ecologie van de aangetroffen soorten.

bSR-rapport 62. Vleermuizen in Rotterdam (Backerra & Epe)

0123 – kap Schiebroekse Park (IGWR)

In de door het ministerie van LNV afgegeven ontheffing voor de kap van bomen in het Schiebroekse Park is opgenomen dat dit onder leiding van een vleermuisdeskundige moet gebeuren. bSR ecologisch advies heeft als zodanig vooraf met de aannemer en andere betrokkenen overlegd hoe rekening gehouden kon worden met de mogelijk aanwezige vleermuizen.

bSR-notitie 0123. Begeleiding kap Schiebroekse Park vleermuizen (Brekelmans)

0124 – Plas van Poot (gemeente Zoetermeer)

Bij de Plas van Poot, een oude zandwinplas aan de oostkant van Zoetermeer, is een wildwaterbaan gepland. Er wordt onderzoek gedaan naar het voorkomen van winterwatervogels, broedvogels en vleermuizen in het projectgebied. De broedvogelinventarisatie wordt uitgevoerd door R. van der Weijden, projectmedewerker van bSR ecologisch advies. De vleermuisinventarisatie wordt samen met de Zoogdiervereniging VZZ uitgevoerd.

Extra aandacht is er voor de Aalscholver die in de Plas van Poot al jaren een kleine kolonie heeft. Om de effecten van de wildwaterbaan op deze kolonie beter te kunnen inschatten wordt extra deskundigheid ingehuurd in de persoon van S. van Rijn. Samen met lokale groengroepen wordt met hem de situatie beoordeeld. Hetzelfde gebeurt voor de vleermuizen met H. Limpens.

bSR-rapport 46. Fauna van de Plas van Poot, Zoetermeer; tussenrapportage (Epe & Brekelmans)

bSR-rapport 51. Fauna van de Plas van Poot, Zoetermeer; eindrapportage (Epe & Brekelmans)

0125 – update terreinenscan havengebied (HbR)

Vanwege een AMvB bij de Flora- en faunawet die in februari 2005 van kracht wordt, wordt de rapportage over de in 2004 uitgevoerde terreinenscan aangepast aan de nieuwe situatie.

bSR-rapport 42. Terreinenscan haven 2004 (Brekelmans)

0127 – Amfibieën Eiland Van Brienoord (IGWR)

Het bouwdok aan de westkant van het Eiland Van Brienoord wordt gedempt. Aangezien bekend is dat daar grote aantallen amfibieën voorkomen wordt in overleg met bSR ecologisch advies elders op het eiland een nieuwe pool gegraven en worden dieren uit het bouwdok verplaatst naar deze nieuwe pool.

bSR-notitie-0127. Amfibieën Eiland Van Brienoord (Brekelmans)

0128 – Vleermuizen Baggerbos Doenkade (IGWR)

Het is de bedoeling dat het voormalige bosperceel aan de noordzijde van de Doenkade weer in gebruik genomen gaat worden als baggerstortplaats. Omdat in de nog aanwezige bomen mogelijk vleermuizen voorkomen, wordt daar onderzoek naar verricht.

bSR-notitie 0128. Vleermuizen Baggerbos Doenkade (Brekelmans)

0129 – Lammenschans (gemeente Leiden)

In verband met de geplande uitbreiding van het ROC Leiden wordt verkennend onderzoek gedaan naar het mogelijk voorkomen van beschermde soorten.

bSR-notitie 0129. Verkennend onderzoek Lammenschans Leiden (Brekelmans)

0130 – RijnGouweLijn (gemeente Leiden)

Langs het gehele Leidse tracé van de RijnGouweLijn wordt onderzoek gedaan naar het voorkomen van dagvlinders, libellen, vissen, amfibieën en vleermuizen. De inventarisaties van deze laatste soortgroep wordt uitgevoerd door de Zoogdiervereniging VZZ.

bSR-rapport 50. Flora en fauna RijnGouweLijn Leiden (Brekelmans & Epe)

0131 – uitbreiding Marnixgymnasium Rotterdam

In het kader van een kleine uitbreiding van het Marnixgymnasium is een verkennend onderzoek uitgevoerd voor wat betreft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten.

bSR-notitie 0131. uitbreiding Marnixgymnasium Rotterdam (Brekelmans & Epe)

0132 – kap Museumpark (werf Centrum)

Een aantal bomen met Klimop (*Hedera helix*) langs de loopbrug in het Museumpark moet vanwege het risico op takbreuk worden ingekort. Omdat geen onderzoek is gedaan naar vleermuizen, wordt besloten onder begeleiding van bSR ecologisch advies te werk te gaan.

bSR-notitie 0132. Begeleiding kap Museumpark (Brekelmans, Epe & Backerra)

0133 – verfijning meetnet Leiden (gemeente Leiden)

In 2004 heeft bSR ecologisch advies een groot meetnet voor de stadsnatuur van Leiden uitgezet en de inventarisaties uitgevoerd. Omdat enige verfijning van het meetnet op basis van de ervaringen in het eerste jaar wenselijk is, wordt gekeken op welke manier dat kan worden gedaan.

bSR-rapport 63. Verfijning van het Stadsnatuurmeetnet Leiden (Epe, Brekelmans, Backerra & Andeweg)

0134 – analyse gegevens Leiden 2004 (gemeente Leiden)

De gegevens die bij de eerste meetronde van het Stadsnatuurmeetnet Leiden verzameld zijn worden geanalyseerd.

bSR-rapport 61. Analyse gegevens Stadsnatuurmeetnet Leiden; resultaten van de eerste meetronde in 2004 (Epe)

0135 – beschermde soorten Oude Dorp, Zoetermeer (Ceres Projecten)

Vanwege de sloop van een aanzienlijk aantal panden in het Oude Dorp in Zoetermeer wordt onderzoek gedaan naar het voorkomen van beschermde soorten. Het vleermuisonderzoek wordt uitgevoerd door de Zoogdiervereniging VZZ.

bSR-notitie 0135a. Flora en fauna Oude Dorp Zoetermeer:

Irenelaan (Brekelmans)
bSR-notitie 0135b Flora en fauna Oude Dorp Zoetermeer:
Paltelaan (Brekelmans)
bSR-notitie 0135c Flora en fauna Oude Dorp Zoetermeer:
De Ruyterstraat (Brekelmans)

0136 – Vleermuizen pand Boerhaavelaan, Leiden (Van Asten B.V.)

Voor een kraakpand aan de Boerhaavelaan in Leiden bestaan andere plannen waarvoor onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten noodzakelijk is. Het onderzoek naar vleermuizen wordt uitgevoerd door de Zoogdierverseniging VZZ.

bSR-notitie 0136. Beschermde flora en fauna Boerhaavelaan Leiden (Brekelmans)

0139 – beschermde soorten Hordijkerveld (IGWR)

In de wijk Hordijkerveld staan grootschalige herstructureringsplannen op stapel. In verband hiermee wordt onderzoek gedaan naar het voorkomen van beschermde planten en vleermuizen. Deze laatste soortgroep wordt geïnventariseerd door de Zoogdierverseniging VZZ.

bSR-notitie 0139. Beschermde flora en vleermuizen Hordijkerveld (Epe & Andeweg)

0140 – monitor Kralingse Bos 2005 (werf Kralingen-Crooswijk)

Voor het derde achtereenvolgende jaar wordt onderzoek gedaan naar libellen, dagvlinders en sprinkhanen op een groot aantal locatie in het Kralingse Bos. Dit gebeurt in het kader van een langlopende monitor naar de natuur in het Kralingse Bos.

bSR-rapport 53. Monitoring Fauna van het Kralingse Bos; resultaten van 2005 (Brekelmans)

0141 – compensatie vleermuizen Zuiderpark (IGWR)

Vanwege het voorkomen vleermuizen is een ontheffing aangevraagd voor de kap van bosperceel bij Spartaan '20. In de door het ministerie van LNV verleende ontheffing is als voorwaarde opgenomen dat compensatie en mitigatie plaatsvindt. Het gaat hierbij om een foerageergebied en de bereikbaarheid ervan. Hiervoor wordt samen met de ontwerpers van het park naar oplossingen gezocht in de nieuwe inrichting. Er wordt samengewerkt met A. van Meurs en de Zoogdierverseniging VZZ.

bSR-notitie 0141. Compensatie Spartaan '20 (Brekelmans, Van Meurs & Limpens)

bSR-notitie 0141 – aanvulling. Herplantplicht in kader van Inrichtingsplan Spartaan '20 (Epe m.m.v. Van Meurs & Limpens)

0142 – beschermde soorten haven Rotterdam (HbR)

Er wordt een min of meer gebiedsdekkend onderzoek gedaan naar het voorkomen van beschermde soorten in het havengebied van Rotterdam.

bSR-rapport 58. Beschermde soorten en muurplanten in het havengebied van Rotterdam (Brekelmans)

0143 – broedvogels Kralingse Bos (werf Kralingen-Crooswijk)

In het kader van de monitor naar de ontwikkeling van natuurwaarden van het Kralingse Bos wordt onderzoek gedaan naar de broedvogels. Het veldwerk gebeurt door SOVON Vogelonderzoek Nederland. De resultaten worden vergeleken met onderzoek van een aantal jaren eerder.

bSR-rapport 56. Broedvogels van het Kralingse Bos 2005 (Epe)

0146 – inventarisaties Delft (gemeente Delft)

Vanwege de verandering van een drietal bestemmingsplannen in

Delft wordt onderzoek gedaan naar muurplanten, vissen, amfibieën, gierzwaluwen en vleermuizen. Het vleermuisonderzoek wordt uitbesteed aan de Zoogdierverseniging VZZ.

bSR-rapport 55. Flora en fauna Delft; verkennende inventarisaties ten behoeve van wijziging bestemmingsplannen (Brekelmans, Epe & Andeweg).

0147 – hertenkamp Delft (gemeente Delft)

Vanwege de herprofilering van de oever van een grote waterpartij in het hertenkamp aan de oostzijde van de gemeente Delft is gevraagd te adviseren over de omgang met mogelijk voorkomende beschermde soorten.

bSR-notitie 0147. Inschatting voorkomen beschermde vissoorten (Brekelmans)

0149 – amfibieën Schout Bontenbalpad (Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard)

Bij baggerwerkzaamheden aan het Schout Bontenbalpad, heeft een bewoner gewezen op de grote aantallen Groene kikker. bSR ecologisch advies is gevraagd te adviseren hoe hier met het baggeren mee om te gaan.

bSR-notitie 0149. Amfibieën Schout Bontenbalpad (Brekelmans)

0150 – vleermuizen Tussenboezem Rotte (werf Hillegersberg-Schiebroek)

Omdat een inspectiepad moet worden aangelegd op de noordoever van de Tussenboezem waarvoor bomen en ondergroei over een aanzienlijke lengte moeten verdwijnen, wordt onderzoek gedaan naar het gebruik van het gebied door vleermuizen. Het veldwerk wordt verricht door de Zoogdierverseniging VZZ.

bSR-notitie 0150. Vleermuizen Tussenboezem, Rotterdam (Brekelmans & Epe)

0151 – veldwerk station Schiedam (ONS Ingenieursbureau)

De ecooloog van ONS Ingenieursbureau heeft bSR ecologisch advies gevraagd mee te gaan bij inventarisaties naar beschermde soorten op een braakliggend terrein nabij het NS-station van Schiedam.

(geen rapportage)

0152 – verkennend onderzoek Gorinchem (Van Wanrooij B.V.)

In verband met herontwikkelingsplannen is gevraagd verkennend onderzoek te doen naar het voorkomen van beschermde soorten op een tweetal locaties in Gorinchem.

bSR-notitie 0152. Quickscan Gorinchem (Brekelmans)

0153 – veldwerk 's Gravenland, Schiedam (ONS Ingenieursbureau)

De ecooloog van ONS Ingenieursbureau heeft bSR ecologisch advies gevraagd mee te gaan bij inventarisaties naar beschermde soorten op een braakliggend terrein in Schiedam.

(geen rapportage)

0154 – libellen Nesseland (IGWR)

Bij de plannen voor de woonwijk Nesseland is aandacht voor natuurvriendelijke oevers. Om de ontwikkelingen in de libellenfauna hier te volgen heeft bSR een klein meetnet uitgezet en de nulmeting verricht.

bSR-rapport 52. Monitoring Libellen Nesseland; nulmeting 2005 (Brekelmans)

0155 – vogels Grindweg (Daallin B.V.)

Omdat men in het broedseizoen aan de slag wil op een klein

braakliggend terrein nabij de Grindweg, moet vastgesteld worden of er vogels broeden omdat de werkzaamheden in dat geval uitgesteld moeten worden in verband met de Flora- en faunawet.

bSR-notitie 0155. Broedvogels terrein Grindweg (Brekelmans)

0156 – Polderwetering Schiedam (ONS Ingenieursbureau)

De ecooloog van ONS Ingenieursbureau heeft bSR ecologisch advies gevraagd mee te gaan bij inventarisaties naar beschermde soorten in een watergang in Schiedam.

(geen rapportage)

0158 – vegetatie KB (werf Kralingen-Crooswijk)

Gekeken wordt naar bosverjonging en de (vermeende) relatie met grondwaterstanden.

bSR-rapport 60. Bosvegetatie in het Kralingse Bos (Andeweg)

0159 – vlemuizen Overschiese Kleiweg (Steingood B.V.)

Bij een onderzoek naar het eventuele voorkomen van vlemuizen in een te slopen pand aan de Overschiese Kleiweg wordt een kraamverblijfplaats vastgesteld. In de notitie worden voorstellen gedaan hoe hier mee om te gaan in het kader van de Flora- en faunawet die dit soort vaste verblijfsplaatsen streng beschermd. Nadien wordt geassisteerd bij de ontheffingsaanvraag en de uitvoering van de voorwaarden die in de verleende ontheffing worden genoemd.

bSR-notitie 0159. Vlemuizen Overschiese Kleiweg 669 (Brekelmans)

0163 – vlemuizen ZORO-busverbinding (IGWR)

Een deel van het tracé van de snelle-busverbinding tussen Zoetermeer en Rotterdam wordt (door de Zoogdierverseniging VZZ) onderzocht op het belang voor vlemuizen.

bSR-notitie 0163. Vlemuizen op tracé ZoRo-busverbinding (Epe m.m.v. Van Meurs)

0164 – vlemuizen Groenstrook Hart IJsselmonde (IGWR)

Een kleine groenstructuur en aangrenzende bebouwing en parkeerplaats in de deelgemeente IJsselmonde wordt onderzocht op het gebruik ervan door vlemuizen.

bSR-notitie 0164. Vlemuizen groenstrook Hart IJsselmonde (Epe & Brekelmans)

0165 – vlemuizen Groene Kruisweg (IGWR)

Omdat voor de aanleg van een restwarmteleiding waarschijnlijk een deel van de begroeiing langs de Groene Kruisweg in Rotterdam moet worden verwijderd, heeft bSR ecologisch advies samen met de Zoogdierverseniging VZZ onderzoek gedaan naar het gebruik van het projectgebied door vlemuizen.

bSR-notitie 0165. Vlemuizen Groene Kruisweg (Epe)

0166 – vlemuizen Lohuizengebied, Amsterdam (stadsdeel Zeeburg)

Een groot overslagmagazijn in het Van Lohuizengebied in Amsterdam zal worden gesloopt in verband met geplande nieuwbouw. bSR ecologisch advies verrichte onderzoek naar het belang van het pand voor vlemuizen.

bSR-notitie 0166. Onderzoek vlemuizen Van Lohuizengebied (Brekelmans)

0168 – vlemuizen Lepelaarsingel (IGWR)

Vanwege plannen voor herinrichting van de Lepelaarsingel doet

bSR ecologisch advies samen met Zoogdierverseniging VZZ onderzoek naar het belang van het projectgebied voor vlemuizen.

bSR-notitie 0168. Vlemuizen aan de Lepelaarsingel (Epe)

0169 – kranswieren Zevenhuizerplas (IGWR)

bSR ecologisch advies assisteert bij de verplaatsing van kranswievelden in de Zevenhuizerplas.

(geen rapportage)

0170 – monitoring Amersfoort (beschermde soorten) (gemeente Amersfoort)

In de laatste maanden van 2005 wordt gestart met het maken van een totaallijst van (potentieel) in Amersfoort voorkomende soorten die zijn opgenomen op de Flora- en faunawet, de Rode Lijst en/of de Oranje Lijst. Van de twee strengst beschermde categorieën worden voorstellen gedaan voor het opzetten van een meetnet

(rapportage nog niet verschenen)

0172 – flora en fauna Lombardijen (IGWR)

In de hele wijk Lombardijen op Rotterdam-Zuid vindt een globaal onderzoek plaats naar het voorkomen van beschermde en bedreigde soorten.

bSR-rapport 49. Beschermde en bedreigde soorten in Lombardijen; een verkennend onderzoek (Brekelmans, Epe & Andeweg)

0173 – vlemuizen Motorstraat e.o. (IGWR)

In de omgeving van de Motorstraat nabij het Zuidplein vindt een vlemuissonderzoek plaats in verband met herontwikkeling. Het grootste deel van het veldwerk wordt uitgevoerd door de Zoogdierverseniging VZZ.

bSR-notitie 0173. Vlemuizen Motorstraat en omgeving (Epe)

0174 – vlemuizen Bospolder-Tussendijken (IGWR)

In het kader van herstructurering in Bospolder-Tussendijken is onderzoek gedaan naar het voorkomen van vlemuizen. Speciale aandacht is er voor een aantal concrete ontwikkelingslocaties. Het veldwerk is gedaan door de Zoogdierverseniging VZZ.

bSR-notitie 0174. Vlemuizen in Bospolder-Tussendijken (Epe)

0175 – verkennend onderzoek Bruchem (Gebr. Van Wanrooij B.V.)

In Bruchem, gemeente Zaltbommel wordt een ontwikkelingslocatie (verkennend) onderzocht op het (potentieel) voorkomen van beschermde soorten.

bSR-notitie 0175. Kosterijen III (Bruchem, gemeente Zaltbommel) (Backerra & Brekelmans)

0176 – vlemuizen Javastraat, Amsterdam (stadsdeel Zeeburg)

Een deel van de Javastraat in stadsdeel Zeeburg, Amsterdam wordt onderzocht op het voorkomen van en belang voor vlemuizen.

bSR-notitie 0176. Vlemuizen Javastraat, Amsterdam (Brekelmans & Epe)

0177 – vlemuizen scholen Palenstein (gemeente Zoetermeer)

Twee scholen (vier grote panden en een viertal kleinere) in de wijk Palenstein in Zoetermeer staan op de nominatie om gesloopt te worden. Aan bSR ecologisch advies is gevraagd het benodigde onderzoek te doen voor een eventuele ontheffingsaanvraag.

bSR-notitie 0177. vleermuizen in scholen Palenstein, Zoetermeer (Brekelmans)

0178 – Waterspitsmuis Krimpen aan den IJssel (Royal Haskoning)

Voor Royal Haskoning is op een braakliggend terrein in Krimpen aan den IJssel met enkele watergangen met behulp van life-traps onderzoek gedaan het voorkomen van de Waterspitsmuis (*Neomys feddiens*).

bSR-notitie 0178. Waterspitsmuis Krimpen aan den IJssel (Brekelmans & Epe)

0179 – vissen watergangen IKEA Delft (gemeente Delft)

In het klaverblad van de A4 nabij de IKEA van Delft moeten zeven wateren gebaggerd gaan worden. bSR ecologisch advies heeft onderzoek gedaan naar het voorkomen van beschermde vissen.

bSR-notitie 0179. Beschermde vissen watergangen IKEA Delft (Backerra & Brekelmans)

0180 – vleermuizen IJsselmondse Randweg (IGWR)

Mede vanwege het verdwijnen van foerageergebied van vleermuizen in de nabije omgeving is onderzoek verricht naar het gebruik van de IJsselmondse Randweg door vleermuizen.

bSR-notitie 0180. Vleermuizen IJsselmondse Randweg (Brekelmans & Epe)

0182 – beschermde soorten Aalmarkt Leiden (gemeente Leiden)

Drie deelgebieden in het centrum van Leiden zijn onderzocht op het voorkomen van beschermde soorten in verband met geplande grootschalige renovatie.

bSR-notitie 0182. Flora en fauna Aalmarkt Leiden (Brekelmans)

0183 – Abengoa (HbR)

Omdat een groot braakliggend terrein in het havengebied van Rotterdam waarschijnlijk in gebruik genomen gaat worden, heeft bSR ecologisch advies alle bekende gegevens voor wat betreft het voorkomen van beschermde soorten samengevat in een notitie. Tevens is een extra veldbezoek gebracht.

bSR-notitie 0183. Overzicht beschermde flora en fauna Abengoa-terrein, Europoort (Epe & Brekelmans)

0186 – soortenplannen (DCMR Milieudienst Rijnmond)

Van alle beschermde en bedreigde soorten die voorkomen of voor zouden kunnen komen binnen de gemeente Rotterdam (exclusief het havengebied) wordt een overzicht gegeven van de ecologie, het voorkomen binnen Rotterdam en mogelijkheden in beheer en inrichting die voor de soort gunstig zijn.

bSR-rapport 54. Beschermde en bedreigde soorten in Rotterdam; mogelijkheden voor beheer en inrichting (Brekelmans, Andeweg & Epe)

0188 – vleermuizen Gordelweg (IGWR)

Bij het Noorderkanaal moeten bomen en onderbegroeiing verwijderd worden in verband met de verbreding van een brandpad. Met behulp van boomcamera's zijn door de Zoogdierverseniging VZZ zeven bomen gecontroleerd op de aanwezigheid van vleermuizen. bSR ecologisch advies heeft tevens een najaarsbezoek gebracht om het gebruik van het gebied door vleermuizen te onderzoeken.

bSR-notitie 0188. Vleermuizen westelijk deel Noorderkanaal (Epe)

0189 – landschapsplan Maasvlakte 2 (H+N+S)

Als onderdeel van de voorbereidingen op de aanleg van de Tweede Maasvlakte maakt H+N+S een zogenaamd landschapsplan. Zij hebben bSR ecologisch advies ingehuurd voor inbreng omtrent de mogelijkheden voor flora en fauna.

(geen rapportage)

0190 – aanzet tot natuurmeetnet Zuiderpark (IGWR)

Omdat natuurkwaliteit bij het Masterplan Zuiderpark een belangrijk aspect bij de herinrichting was, is aan bSR ecologisch advies gevraagd een voorstel te maken voor een meetnet waarmee de ontwikkelingen van flora en fauna de komende jaren gevolgd worden.

bSR-notitie 0190. Aanzet voor een Natuurmeetnet Zuiderpark (Epe)

0191 – vleermuizen Erasmus MC (IGWR)

De komende jaren gaat het Erasmus Medisch Centrum op de schop. Een drietal gebouwen dat op korte termijn gesloopt gaat worden is in het najaar onderzocht op het voorkomen van vleermuizen.

bSR-notitie 0191. Vleermuizen in verband met sloop bij Erasmus MC (Epe)

0195 – verkennend onderzoek Hofweg Poortugaal (Vrooman Advies B.V.)

In de buurt van Poortugaal is verkennend onderzoek gedaan naar het voorkomen van beschermde fauna. Aansluitend is een vleermuisinventarisatie gedaan. Op basis van de bevindingen is advies uitgebracht over vervolgonderzoek.

bSR-notitie 0195. Vleermuisonderzoek Hofweg Poortugaal (Brekelmans)

0196 – beschermde soorten Doornenburg, Hillegom (Aveco de Bondt)

Een bungalow in Hillegom moet wijken voor nieuwbouw. Gezien de tijd van het jaar was het nog mogelijk één inventarisatieronde naar vleermuizen te doen. In een later stadium is nader geadviseerd hoe om te gaan bij de ontheffingsaanvraag.

bSR-notitie 0196. Vleermuizen Doornenburg XX, Hillegom (Brekelmans)

0198 – column Rotterdam® (Trichis BV)

Voor de glossy van dS+V en OBR is een column geschreven over milieu/stadsnatuur.

Rotterdam® (december 2005)

0201 – werkplan verbreding A2 (Aveco de Bondt)

Nabij Den Bosch wordt een deel van de A2 verbreed. bSR ecologisch advies heeft een uitgebreid werkplan gemaakt waarin beschreven staat hoe bij de werkzaamheden met het in de Flora- en faunawet genoemde zorgbeginsel om te gaan. Later is ook geadviseerd bij de aanvraag van een ontheffing.

bSR-rapport 57. Werkplan verbreding A2; omgang met flora en fauna (Brekelmans)

0202 – verkennend onderzoek Rembrandtlaan Krimpen aan den IJssel (Royal Haskoning/Woonwaard Krimpen)

Voor een aantal nog te slopen woningen op een braakliggend terrein in Krimpen aan den IJssel is een verkennend onderzoek gedaan naar het (potentieel) voorkomen van beschermde soorten. Later is eveneens uitgebreid geadviseerd bij de ontheffingsaanvraag.

bSR-notitie 0202. Verkennend onderzoek Krimpen aan den IJssel (Brekelmans)

FINANCIËN

Balans per 31 december 2005 [x 1 €]			
		31 december 2005	31 december 2004
ACTIVA			
vaste activa			
collectie	PM		PM
inventarissen		20.196	18.922
apparatuur		<u>12.623</u>	<u>17.593</u>
		32.819	36.515
vlottende activa			
voorraden winkel		6.997	5.625
debiteuren		51.705	54.587
overlopende activa		<u>91.807</u>	<u>33.383</u>
		150.509	93.595
liquide middelen			
kas		5.714	4.103
bank		<u>104.014</u>	<u>31.212</u>
		109.728	35.315
totaal activa		293.056	165.425
PASSIVA			
eigen vermogen			
algemene reserve		127.612	48.473
Bestemmingsreserve		<u>15.310</u>	<u>0</u>
		142.922	48.473
voorzieningen		10.000	0
kortlopende schulden			
crediteuren		25.502	20.308
overlopende passiva		<u>114.632</u>	<u>96.644</u>
		140.134	116.952
totaal passiva		293.056	165.425

Resultatenrekening 2005 [x 1 €]			
		realisatie 2005	realisatie 2004
BATEN			
omzet			
omzet entreegelden		40.819	38.109
omzet winkel		21.862	18.895
verhuur Hobokensalon		35.198	30.085
omzet koffiehok		1.533	1.097
opbrengst activiteiten		20.239	15.990
rondleidingen		<u>731</u>	<u>575</u>
		120.382	104.751
subsidies			
subsidie gemeente R'dam		667.000	700.000
subsidie SoZaWe		113.160	99.635
overige subsidies		<u>70.665</u>	<u>72.021</u>
		850.825	871.656
overige inkomsten			
overige opbrengsten		10.318	17.513
schenkingen		32.600	31.350
sponsoring		16.000	0
ontvangen ziekengeld		5.704	17.892
bSR ecologisch advies		<u>320.601</u>	<u>139.722</u>
		385.223	206.477
totaal inkomsten		1.356.430	1.182.884
inkoopwaarde omzet		<u>43.944</u>	<u>33.958</u>
bruto marge		1.312.486	1.148.926
LASTEN			
personele lasten		835.692	770.487
huisvestingslasten		143.659	135.160
bureaunkosten		102.532	103.554
museale kosten		<u>170.170</u>	<u>124.056</u>
		1.252.053	1.133.257
resultaat exclusief bijzondere baten & lasten		60.433	15.669
bijzondere lasten		491	
bijzondere baten		<u>34.507</u>	<u>43.905</u>
		34.016	43.905
resultaat		94.449	59.574